

Till arbetspensionsanstalterna

EES-AVTALET TRÄDER I KRAFT

EES-avtalet träder i kraft 1.1.1994. PSC har genom sitt brev av 30.7.1992 tillställt pensionsanstalterna de delar av regeringens proposition som gäller pensionerna. Av dem framgår ordalydelsen i de för pensionerna centrala EG-förordningarna 1408/71 och 574/72. De finns på finska också i Finlex FEYD-databasen och på engelska i FCEL-databasen. En svensk FEES-databas byggs som bäst upp.

Detta cirkulär ersätter EES-tillämpningscirkuläret A 58/92 i pärmen "ETA:n soveltaminen". Det tidigare cirkuläret finns endast på finska. Cirkuläret är uppdelat på sex avsnitt. Den allmänna delen, dvs. avsnitt 1-5, har uppdaterats och gjorts åskådligare och klarare. Anvisningarna om justering av pensionerna i samband med att avtalet träder i kraft är nu mer ingående än tidigare.

I den del som gäller beräkning av pensionerna, dvs. avsnitt 6, har följande ändringar gjorts:

- inom EG har nya samordningsbestämmelser trätt i kraft. EES-länderna kommer de nya bestämmelserna att gälla från en senare avtalad tidpunkt. I beräkningsdelen lämnas anvisningar både om de nya bestämmelserna och för ikraftträdelseperioden.

- för socialtrygghetskonventionernas inverkan på pensionerna när EES-avtalet blir tillämpligt redogörs i större detalj än tidigare

- de ändringar av arbetspensionslagarna som träder i kraft 1.1.1994 (bl.a. högre pensionstillväxt) har beaktats

- vid pensionsjämkningen av efterlevandepensionen beaktas den efterlevande makens egna inkomster vid beräkningen av den teoretiska pensionen till samma belopp som vid beräkningen av pensionen enligt nationell lag

- anvisningarna är nu noggrannare och tydligare än tidigare och exemplen är fler.

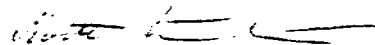
Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

Anvisningarna om datatrafiken ingår i cirkulär C 7/93. Anvisningar om ansvarsfördelningen kommer senare att sändas separat.

PSC följer också med ändringarna i lagstiftningen och i tillämpningspraxis och uppdaterar pärmen med uppgifter om dem när det behövs.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Pentti Koivisto

Martti Hännikäinen

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

HUR EES-AVTALETS BESTÄMMELSER OM SOCIAL TRYGGHET INVERKAR PÅ ARBETSPENSIONERNA

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

EES-TERMINOLOGI

1 ALLMÄNT	1
1.1 Förhållande till nationell lag och till tidigare överenskommelser om social trygghet	1
1.2 Principerna för den sociala tryggheten	3
1.3 Tillämpningsområde för förordning 1408/71	4
1.4 Personkrets	5
1.5 Organisationen inom EES	6
1.5.1 EES-rådet	7
1.5.2 Gemensamma EES-kommittén	7
1.5.3 EFTA:s övervakningsmyndighet	7
1.5.4 EFTA-domstolen	7
1.5.5 Rådgivande EES-kommittén	8
1.5.6 Ständiga kommittén	8
1.5.7 Gemensamma parlamentarikerkommittén	8
1.6 Språk	8
2 REGLERNA OM FÖRSÄKRING	1
2.1 Principen om ett EES-lands lagstiftning - Principen om sysselsättningsland som huvudprincip	1
2.2 Undantag från principen om sysselsättningsland och andra specialbestämmelser	2
2.2.1 Utsända arbetstagare	2
2.2.2 Sjömän	2
2.2.3 Tjänstemän och med dem jämställbara personer	3
2.2.4 Personal inom diplomatisk beskickning och konsulat som anställda i stationerings- landet, tjänare hos personal inom diplomatisk beskickning och konsulat, hjälppersonal i EU:s tjänst	3
2.2.5 Militärtjänstgöring eller civil tjänstgöring	4
2.2.6 Resande personal, personalen vid transportföretag	4
2.2.7 Förvärvsarbete i två eller flera EES-länder	4
2.3 Undantag från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning (17 art.)	5
2.4 Intyg och anmälningar beträffande tillämplig lagstiftning	6
2.4.1 Intyg och anmälningar	7
2.4.2 Intyg till arbetstagare och företagare som kommer till Finland från ett annat EES-land	8

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

3	FÖRFARANDE VID ANSÖKAN OM PENSION	1
3.1	Hur ansökan görs och anhängiggörs	1
3.1.1	Ansökan om ålders-, invalid- och efterlevandepension	1
3.1.2	Ansökan om barnpension	2
3.2	Utredande anstalt	2
3.2.1	E-blanketterna	3
3.3	När arbetspensionssystemets eget betjäningsställe tar emot ansökan	3
3.3.1	Handläggning av ansökan	3
3.3.2	Pensionsskyddscentralens åtgärder	5
3.3.3	Uppgifter för pro rata-beräkning av pensionen	5
3.4	När Folkpensionsanstaltens lokalbyrå tar emot ansökan	6
3.5	När en anstalt i ett annat EES-land är utredande anstalt	7
3.6	Förfarandet vid ansökan om barnpension	8
3.6.1	När barnet bor i Finland	8
3.6.2	När barnet bor i något annat EES-land	10
3.7	Justering inom ikraftträdeperioden	11
3.7.1	Begäran om justering	11
3.7.2	När begäran om justering gäller pension som beviljats av två EES-länder	11
3.7.3	När begäran om justering lämnas till en utländsk anstalt	13
3.7.4	Begäran om justering och beräkningen av pensioner	13
3.8	Pensionsansökningar som är anhängiga när EES- avtalet träder i kraft	14
3.8.1	När pensionsansökan är anhängig i två länder	14
3.8.2	När pensionsansökan endast är anhängig i Finland	15
3.9	EES - Utredande anstalter	15
4	PENSIONSBESLUT, ÄNDRINGSSÖKANDE, ÄNDRINGAR I PENSIONEN	1
4.1	Interimistisk utbetalning av pension	1
4.2	Tillkännagivande av pensionsbeslut	1
4.2.1	Avslag på ansökan om invalidpension	1
4.2.2	Meddelande om beslut i Norden	2
4.3	Ändringssökande	2
4.4	Ändringar i den beviljade pensionen	2
5	UTBETALNING AV PENSION	1
5.1	Till EES-länder	1
5.2	Till tredje land	1
5.3	Återkrav av en pension som betalats utan grund	2
5.3.1	När en finsk arbetspensionsanstalt har betalat ut pension utan grund	2
5.3.2	När en anstalt i ett EES-land har betalat ut pension eller annan förmån utan grund	2

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

5.4 Indrivning av arbetspensionspremier utomlands . . . 3

6 HUR EES-AVTALET INVERKAR PÅ BERÄKNINGEN AV ARBETSPENSIONERNA

6.1 Inledning	1
6.2 Inbördes förhållande mellan överenskommelserna om social trygghet och EES-avtalet vid beräkning av pensioner	1
6.3 Beräkning av pensioner	3
6.3.1 Pension enligt nationell lag som räknas ut med tillämpning av EES-avtalet . . .	3
6.3.2 Den teoretiska pensionen och pro rata-pensionen	4
6.4 Beviljande och utbetalning av pensioner	9
6.5 Den kombinerade teoretiska pensionen från de olika arbetspensionssystemen i Finland	10
6.5.1 Beräkning av den kombinerade teore- tiska pensionen	11
6.6 Samordning av pensioner när förordningen 1408/71 tillämpas	14
6.6.1 Pensionen enligt nationell lag . . .	15
6.6.2 Den teoretiska pensionen, pro rata- pensionen	18
6.6.3 Sammandrag av samordningen när EES- avtalet blir tillämpligt	19
6.7 Beräkning av familjepensionerna	20
6.7.1 Pensionsjämkning	20
6.8 Uppdelning av den privata sektorns pro rata- pension i delar enligt de olika lagarna	25
6.9 Exempel	27
6.9.1 Exempelförteckning	27

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

BEGREPP UR EES-TERMINOLOGIN

- EEA European Economic Area, Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)
- EES Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Den gemensamma ekonomiska ordningen för EG och EFTA.
- EFTA European Free Trade Association, Europeiska frihandelsförbundet. Medlemsstater: Finland, Island, Liechtenstein, Norge, Schweiz, Sverige, Österrike
- EFTA Surveillance Authority, ESA EFTA:s övervakningsmyndighet
- Europeiska gemenskapen (EG) European Community (EC). Före Maastricht-fördraget hette gemenskapen Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG). Med Europeiska gemenskapen avses i cirkuläret också den tidigare Europeiska ekonomiska gemenskapen och Kol- och stålgemenskapen och deras medlemsstater tillsammans. Dessa är utöver EFTA-länderna parter i EES-avtalet. Där skillnaden har betydelse, framgår det av sammanhanget vad det är som i varje enskilt fall avses. Förkortningen är i alla fall EG. Inom Europeiska unionen kan beteckningen EG också användas i samband med de fyra friheterna. Rätta termer är alltjämt också EG-kommissionen och EG-domstolen.
- Europeiska gemenskaperna (EG),
European Communities (EC) Europeiska gemenskapen eller den tidigare Europeiska ekonomiska gemenskapen (European Economic Community, EEC, upprättad genom Romfördraget av 1957), Kol- och stålgemenskapen (upprättad genom Parisfördraget av 1951), Atomenergigemenskapen upprättad genom Euratom-fördraget av 1957). Medlemsländer: Belgien, Danmark, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien, Tyskland.
- Europeiska unionen (EU) En union mellan länderna i Europeiska gemenskapen som upprättats genom Maastricht-fördraget. EU infördes 1.11.1993. Avsikten med unionen är att genomföra både en politisk union och en ekonomisk och monetär union. Detta innebär bl.a. gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, samarbete i in-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

terna och juridiska angelägenheter och gradvist framskridande mot en samordning av medlemsländernas ekonomiska politik, inrättande av en gemensam centralbank och införande av en gemensam valuta.

EG:s domstol

European Court of Justice (ECJ) vars viktigaste uppgift är att trygga en enhetlig tolkning av europarätten. EG-domstolen kan ge bindande förhandsbeslut till de nationella domstolarna om tolkningen av EG-rätten och om sekundärrättens giltighet. EFTA-länderna ber inte om utlåtanden av EG-domstolen utan av EFTA:s egen domstol.

Europarätten

Rättsordningen för Europeiska gemenskaperna. Primär europarätt: Europeiska gemenskapernas grundakter eller fördragen om upprättandet av gemenskaperna, fördraget i Bryssel (fusionfördraget) av 1965, fördraget i Luxemburg (budgetfördraget) av 1970, fördraget i Luxemburg (det andra budgetfördraget) av 1975, anslutningsavtalen för de nya medlemsländerna (Förenade Konungariket, Irland och Danmark 1972, Grekland 1981, Portugal och Spanien 1985), Europeiska enhetsakten (Single European Act) av 1987 och Maastrichtfördraget av 1992. Sekundär europarätt: förordningarna, direktiven, besluten m.m.

Efterlevande

Person som enligt tillämplig lagstiftning har rätt till förmåner på grund av dödsfall.

Exportering

Utförsel av förmåner ur landet

Flyktingavtalet i Geneve

Genevekonventionen av 1951 om flyktingarnas rättsliga ställning.

Maastrichtfördraget

Fördraget om upprättandet av Europeiska unionen. Undertecknat 1992, infört 1.11.1993.

Pro rata-pension

Samma proportionella andel av den teoretiska pensionen som den egentliga pensionsgrundande anställningstiden enligt pensionslagarna i det aktuella EES-landet utgör av den sammanlagda egentliga anställningstiden i de olika EES-länderna. Se punkt 6.3.2.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

Ratifikation

Ett internationellt avtal införlivas med statens rättsordning, vilket beroende på stat sker antingen genom ratifikation eller godkännande av avtalet. Rättsverkan är densamma för bägge förfarandena. Ratifikationen är en högtidligare procedur. Parterna i EES-avtalet godkänner eller ratificerar EES-avtalet. Finland ratificerade.

Romfördraget

Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen av 1957. Princip: fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital mellan medlemsländerna.

Statslös person

Person som avses i 1954 års New York konvention om statslösa personers rättsliga ställning.

Teoretisk pension

Det pensionsbelopp som tas till grund för pro rata-pensionen när pensionen räknas ut. Den teoretiska pensionen räknas ut på samma sätt som den nationella pensionen men med beaktande av försäkringsperioder som fullgjorts i något annat EES-land, se punkt 4.2.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 1

HUR EES-AVTALETS BESTÄMMELSER OM SOCIAL TRYGGHET INVERKAR PÅ ARBETS- PENSIONERNA

1

ALLMÄNT

Mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen (EG), Europeiska kol- och stål gemenskapen, medlemsstaterna i dessa gemenskaper och Europeiska frihandelsförbundet (EFTA) träder 1.1.1994 i kraft avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Schweiz stannade utanför avtalet. I Liechtenstein träder avtalet i kraft vid en särskilt avtalad tidpunkt.

Syftet med EES-avtalet är att skapa ett enhetligt europeiskt ekonomiskt samarbetsområde där de fyra friheterna, dvs. fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital skall införas.

EES-avtalet består av huvudavtalet, avtalets protokoll och bilagor samt de EG-rättsakter till vilka hänvisningar ingår i bilagorna till avtalet. Bestämmelserna om den sociala tryggheten ingår i förordningen 1408/71 om tillämpningen av de sociala trygghetssystemen på anställda, självständiga yrkesutövare och deras familjemedlemmar som flyttar inom gemenskapen samt i tillämpningsförordningen 574/72.

Utrikesministeriet har publicerat ett verk i tre band kallat "Sopimus Euroopan talousalueesta sekä siihen liittyvät muut sopimukset" och det svenska utrikesdepartementet har gett ut publikationen "Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES-avtalet". Det finska avtalet och regeringens EES-proposition nr 95/92 i 17 band kan beställas på statens tryckericentral. I band I redogörs för förordningarna 1408/71 och 574/72 och i band VI ingår artiklarna till förordningarna. Texterna och redogörelserna finns också bifogade Pensionsskyddscentralens brev av 31.7.1992 till arbetspensionsanstalterna.

1.1

Förhållande till nationell lag och till tidigare överenskommelser om social trygghet

Genom förordningarna 1408/71 och 574/72 samordnas de olika ländernas sociala trygghetssystem till en helhet som sakligt sett motsvarar en multilateral överenskommelse om social trygghet. Bestämmelserna i förordningarna åsidosätter sådana stadganden i nationell lag som står i strid med dem.

Beträffande det tillämpningsområde som gäller personer och sakområden ersätter förordning 1408/71 alla tidigare bilaterala överenskommelser om social

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 1

trygghet som ingåtts med EES-länder och den nordiska konventionen om social trygghet. Om medlemsstaterna önskar lämna i kraft sådana bestämmelser som har ingått i tidigare överenskommelser om social trygghet, skall dessa bestämmelser anges i bilaga III till förordning 1408/71. Finland har för bilagan uppgett sådana bestämmelser i bilaterala överenskommelser som gäller utbetalning av förmåner till tredje land och beaktande av försäkringsperioder i tredje land under vissa omständigheter. Sålunda kommer koordineringen av den sociala tryggheten också att utsträckas till dem som har flyttat till ett land som inte hör till EES. Av den nordiska konventionen anges i bilagan artikel 14.4 om partiell ersättning av kostnader för sjuktransport.

Enligt EG-domstolens beslut (227/89, Rönfeldt), skall en bestämmelse i en bilateral överenskommelse om social trygghet likväl tillämpas när den leder till ett förmånligare slutresultat för arbetstagarerna, även om bestämmelsen inte anges i bilaga III till förordning 1408/71. Beslutet avviker från domstolens tidigare etablerade tolkning. För att undgå förmånlighetsjämförelser skall överenskommelserna om social trygghet antingen omarbetas eller staterna uttryckligen komma överens om att den bilaterala överenskommelsen inte sedan EES-avtalet trätt i kraft skall tillämpas på dem som omfattas av förordningen 1408/71.

I syfte att förtydliga tillämpningen av dels den bilaterala överenskommelsen och dels EES-avtalet har hittills med Österrike ingåtts ett kompletterande tilläggsavtal till överenskommelsen om social trygghet. Det är meningen att tilläggsavtalet skall träda i kraft samtidigt som EES-avtalet. Genom notväxling med Storbritannien har också avtalats att den nuvarande bilaterala överenskommelsen mellan länderna inte skall tillämpas på dem som omfattas av förordningen 1408/71.

Eftersom förordning 1408/71 begränsar sig till medborgare i EES-länder, flyktingar och statslösa personer, har nya överenskommelser om social trygghet ingåtts närmast med tanke på sådana personer som inte omfattas av förordningen, dvs. medborgare i tredje land och icke förvärvsarbetande personer. Den nya nordiska konventionen om social trygghet träder i kraft samtidigt som EES-avtalet. Helt nya överenskommelser har ingåtts med Storbritannien, Tyskland och Luxemburg, men det är ännu öppet när dessa träder i kraft.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 1

1.2

Principerna för den sociala tryggheten

Enligt artikel 29 i EES-avtalet förbinder sig avtalsparterna i syfte att genomföra fri rörlighet för arbetstagare och självständiga yrkesutövare att säkerställa att alla perioder som beaktas enligt de olika ländernas lagstiftning läggs samman för förvärvande och bibehållande av rätten till förmåner och för beräkningen av förmånernas storlek. Avtalsparterna förbinder sig likaså att betala ut förmånerna till ett annat land inom EES-området än det som beviljat förmånen.

Artikel 51 i Romfördraget innehåller principen om fri rörlighet för arbetskraft mellan medlemsstaterna. Utgående från detta föreskrivs i artikel 29 i EES-avtalet om principerna för samordningen av de olika staternas sociala förmåner.

För att denna princip skall uppfyllas har förordningarna 1408/71 och 574/72 utfärdats. Dessa förordningar hör till de inom EG gällande förordningar till vilka en hänvisning ingår i EES-avtalets bilaga VI om den sociala tryggheten och som på den sociala trygghetens område således skall tillämpas sedan EES-avtalet har trätt i kraft.

Genom förordningen 1408/71 säkerställs att arbetstagare och självständiga yrkesutövare som flyttar inom avtalsländernas territorium omfattas av socialtrygghetslagstiftningen i endast ett land, vilket i regel är det land där arbetet utförs. Förmånerna beviljas i allmänhet enligt lagstiftningen i denna medlemsstat, som också svarar för kostnaderna. Härigenom förhindras att förmånerna sammanträffar.

I förordningen har principen om lika behandling omfattats. En medborgare i ett annat avtalsslutande land garanteras samma rättigheter och åläggs samma skyldigheter som statens egna medborgare, även om den nationella lagstiftningen förutsätter medborgarskap.

När det avgörs om en person har omfattats av lagstiftningen i den avtalsslutande staten tillräckligt länge för att få rätt till förmåner enligt denna stats lagar, skall vid behov också försäkringsperioder som fullgjorts i en annan avtalsstat beaktas.

I förordningen ingår också bestämmelser om hur förmåner som bestäms enligt försäkringsperiodernas eller motsvarande perioders längd skall beräknas när de tjänats in enligt lagstiftningen för flera sta-

ter. Det är t.ex. allmänt för pensionerna att bestämmas allmänhet enligt försäkringsperioder.

I syfte att undanröja hindren för fri rörlighet ingår i förordningen också bestämmelser om fri exportering av beviljade förmåner. En beviljad förmån får i allmänhet inte dras in, utbetalningen avbrytas eller förmånsbeloppet minskas enbart av den anledningen att förmånsmottagaren flyttar från den statens territorium som har beviljat förmånen till en annan medlemsstat.

1.3

Tillämpningsområde för förordning 1408/71

I artikel 4 i förordningen 1408/71 stadgas om den socialtrygghetslagstiftning som hör till tillämpningsområdet för förordningen. I artikeln räknas följande områden inom den sociala tryggheten upp:

- a) sjuk- och moderskapsförmåner
- b) förmåner i samband med arbetsoförmåga, inklusive förmåner som utges i syfte att upprätthålla eller förbättra mottagarens förmåga att förtjäna sitt uppehälle
- c) förmåner i samband med åldrande
- d) efterlevandeförmåner
- e) yrkesskadeförmåner
- f) bidrag på grund av dödsfall
- g) arbetslöshetsförmåner
- h) familjeförmåner

I Finland räknas till sjuk- och moderskapsförmånerna utöver förmånerna från sjukförsäkringssystemet även hela det allmänna hälsovårdssystemet.

De förmåner som betalas vid arbetsoförmåga omfattar bl.a. invaliditetspension enligt folkpensionssystemet, invalidpension enligt arbetspensionssystemet och andra förmåner i anslutning till dem samt rehabilitering som ges med stöd av olika lagar.

Till åldersförmånerna hör ålderdomspension enligt folkpensionssystemet och ålderspension enligt arbetspensionssystemet samt arbetslöshets- och deltidspension.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 1

Till efterlevandeförmånerna hör familjepensionerna.

Yrkesskadeförmånerna omfattar ersättningar som utges med stöd av lagstiftningen om arbetsolycksfall och yrkessjukdomar samt rehabilitering enligt denna lagstiftning.

I Finland betalas bidrag med anledning av dödsfall med stöd av folkpensionslagen och lagen om olycksfallsförsäkring.

Med arbetslöshetsförmåner avses både grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och den inkomstrelaterade dagpenningen.

Familjeförmåner är barnbidraget och vårdbidrag för barn.

I Finland gäller förordningen både den privata och den offentliga sektorns arbetspensioner. Förordningen tillämpas enligt huvudregeln även på frivilliga tilläggsförmåner enligt 11 § APL, 11 § FÖPL och 11 § LFÖPL och på den offentliga sektorns tilläggs-pensioner. Förordningen tillämpas likväl inte på beräkningen av den privata sektorns tilläggs-pensioner. För APL:s del gäller förordningen också förtroendeuppdrag.

1.4

Personkrets

Förordningen 1408/71 gäller sådana medborgare i ett EES-land, flyktingar eller statslösa personer som är bosatta i ett EES-land och som försäkras enligt lagstiftningen i ett eller flera EES-länder. Arbetspensionerna gäller förordningen när personen omfattas av arbetspensionslagstiftningen i ett eller flera EES-länder.

För att en flykting skall omfattas av förordningen skall han dessutom i något EES-land ha godkänts som flykting enligt konventionen om flyktingars rättsliga ställning undertecknad i Geneve 1951. Med en statslös person avses en person enligt konventionen om statslösa personers rättsliga ställning undertecknad i New York 1954.

Till personkretsen för förordningen hör t.ex. följande personer:

Finska medborgare som arbetar i Tyskland och tyska medborgare som arbetar i Finland.

Vietnamesiska medborgare som mottagits som flyktingar i Finland och arbetat här och som flyttar till Island för att arbeta där.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 1

När en person på ovan nämnda grunder omfattas av tillämpningsområdet för förordningen, gäller förordningen också hans familjemedlemmar och efterlevande till honom oberoende av medborgarskap.

Exempel: en koreansk efterlevande make till en vietnamesisk flykting som godkännts som flykting i Finland och som arbetat i Finland och i något annat EES-land kan enligt förordningen få familjepension i Finland.

Fastän själva arbetstagaren eller företagaren inte är medborgare i något EES-land, statslös eller flykting, gäller förordningen likväl de efterlevande om de antingen är medborgare i något EES-land eller sådana flyktingar eller statslösa personer enligt ovan nämnda konventioner som är bosatta i något EES-land. I detta fall gäller förordningen inte familjemedlemmar, vilket betyder att endast förmåner som beviljas med anledning av dödsfall kan komma i fråga.

Exempel: En grekisk efterlevande make till en japan som arbetat i Finland och i något annat EES-land kan enligt förordningen få familjepension i Finland.

Förordningen omfattar också tjänstemän eller personer som enligt lagstiftningen i det EES-land som tillämpas på dem betraktas som tjänstemän. I Finland avses med detta personer som omfattas av StPL, KTAPL och övriga arbetspensionslagar inom den offentliga sektorn.

Exempel: En österrikisk medborgare som arbetar i Finland och omfattas av StPL.

Enligt huvudregeln medför förvärvsarbete i något EES-land också rätt att i landet få förmåner som baserar sig på bosättning. Detta gäller också arbetstagare och företagare som inte är bosatta i det land där de förvärvsarbetar.

En person som har uppnått arbetstagar- eller företagargestatus behåller denna status även senare i olika situationer t.ex. när han upphör att förvärvsarbeta och börjar studera eller blir arbetslös.

1.5

Organisationen inom EES

EES-institutionerna är EES-rådet, Gemensamma EES-kommittén, EFTA-övervakningsmyndigheten, EFTA-domstolen, Rådgivande EES-kommittén, EES Gemensamma parlamentarikerkommitté och ständiga kommittén.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 1

1.5.1

EES-rådet

EES-rådet är det högsta politiska forumet som består av medlemmar av EU-rådet (det s.k. ministerrådet) och kommissionen samt av EFTA:s ministrar.

1.5.2

Gemensamma EES-kommittén

I Gemensamma EES-kommittén finns företrädare för EG-kommissionen och för EFTA-staterna. Dess uppgift är att se till att avtalet verkställs och fungerar effektivt samt att svara för beslutsfattandet inom EES bl.a. i ärenden som gäller tillämpningen av EES-avtalet. Det är den gemensamma EES-kommittén som beslutar om nya EES-bestämmelser och besluten förutsätter enighet mellan EES och EFTA. Eftersom majoritetsbeslut inte heller fattas inom EFTA, kan varje EFTA-stat formellt förhindra att en ny EES-bestämmelse godkänns.

1.5.3

EFTA:s övervakningsmyndighet (ESA)

EFTA-staterna har ingått ett särskilt avtal om inrättandet av en övervakningsmyndighet. EFTA:s övervakningsmyndighet eller ESA har som uppgift att se till att EFTA-staterna följer EES-avtalet. I likhet med EG-kommissionen övervakar den också att reglerna om konkurrens, statligt stöd och offentlig upphandling följs.

1.5.4

EFTA-domstolen

Ett särskilt avtal har också ingåtts om EFTA-domstolen. Den har inrättats för att avgöra tvister mellan EFTA-staterna. Dessutom skall domstolen

- behandla ESA:s käromål i anslutning till övervakningsförfarandet gällande EFTA-staterna,
- avgöra överklaganden av ESA:s beslut (närmast i konkurrensärenden) och
- på begäran ge rådgivande utlåtanden till EFTA-ländernas domstolar

EFTA-domstolen avgör tvister inom EFTA. Ärenden på EES-nivå, dvs. tvister mellan EG och en EFTA-stat, kan hänskjutas till Gemensamma EES-kommittén för behandling.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 1

1.5.5

Rådgivande EES-kommittén

Rådgivande EES-kommittén är ett samarbetsorgan mellan medlemmarna av EG:s ekonomiska och sociala kommitté, andra organ som företräder arbetsmarknadsparterna och EFTA-ländernas motsvarande organ. Med dess hjälp försöker medlemmarna öka kännedomen om de ekonomiska och sociala aspekterna inom EES samt om fördelarna med EES. Kommittén kan lägga fram sina ståndpunkter i form av rapporter eller resolutioner.

1.5.6

Ständiga kommittén

Ständiga kommittén för EFTA-staterna handhar uppgifter i samband med beslutsfattande, förvaltning och administration samt förhandlingar. EFTA-staterna för förhandlingar inom den ständiga kommittén för att kunna fatta beslut i EES-rådet och Gemensamma EES-kommittén. Kommittén fungerar dessutom bl.a. som förmedlare av information mellan EG och EFTA.

1.5.7

EES Gemensamma parlamentarikerkommitté

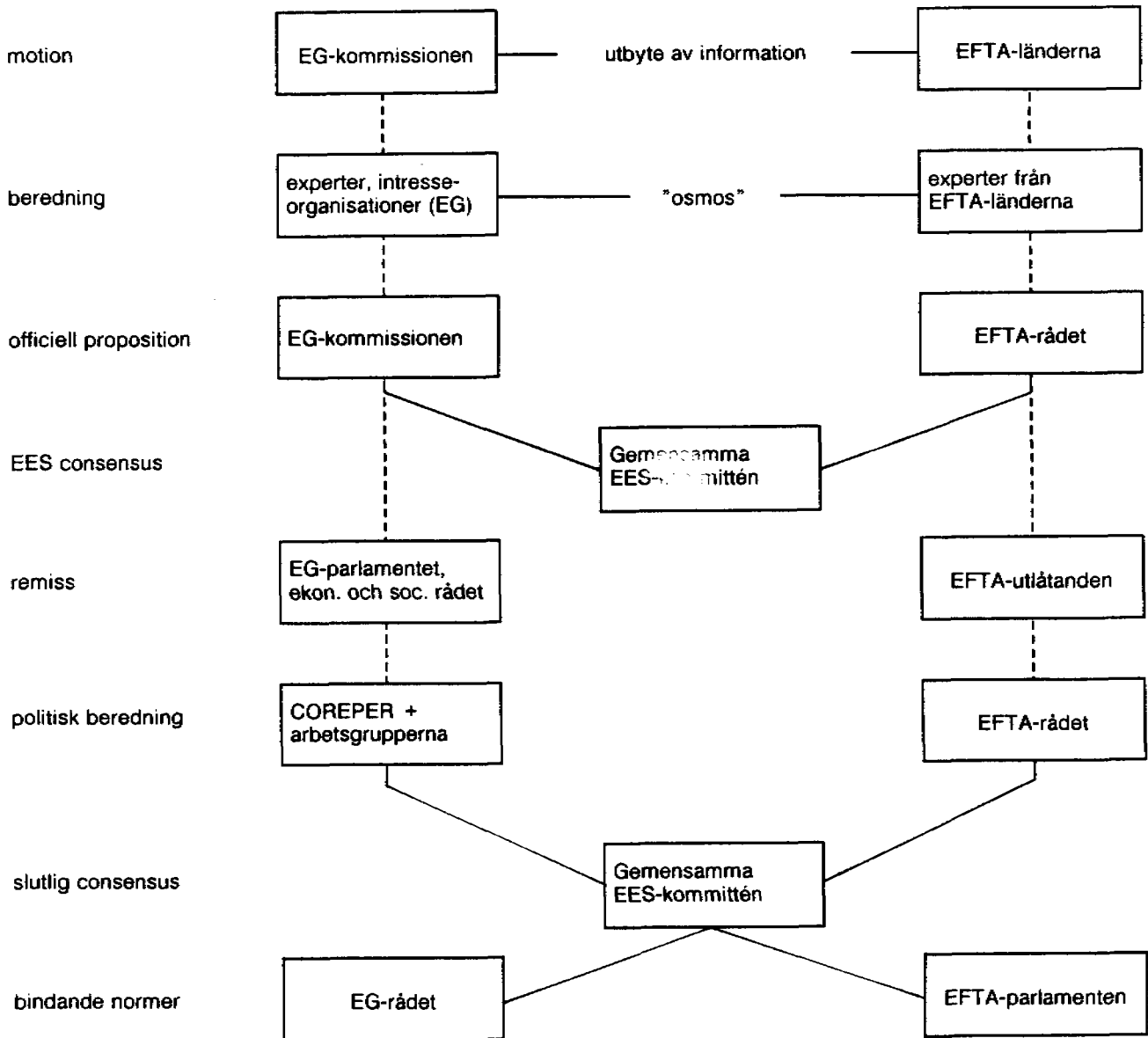
I parlamentarikerkommittén sitter ledamöter från Europaparlamentet och parlamentsledamöter från EFTA-staterna. Kommitténs uppgift är att genom tillräcklig samverkan främja samförståndet mellan EG och EFTA-länderna i EES-frågor. Kommittén kan lägga fram sina ståndpunkter i form av rapporter eller resolutioner. Den granskar särskilt Gemensamma EES-kommitténs årsrapport.

1.6

Språk

EG har nio officiella språk. Inom EES har ännu inte något beslut fattats om vilka språk som skall användas.

HUR BESLUT FATTAS INOM RAMEN FÖR EES

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 2

2

REGLERNA OM FÖRSÄKRING

I denna del av cirkuläret redogörs för vilket lands lagstiftning som skall tillämpas när EES-avtalet blir tillämpligt. Fastän principen om sysselsättningsland är förhärskande, finns det vissa undantag från den av vilka de viktigaste gäller de s.k. utsända arbetstagarna. I vissa fall är arbetstagarens bosättningsland av betydelse, i vissa andra är arbetsgivarens hemort avgörande för var försäkring skall tecknas.

2.1

Principen om ett EES-lands lagstiftning - Principen om sysselsättningsland som huvudprincip

Genom bestämmelserna om försäkring i förordningen 1408/71 säkerställs att arbetstagaren eller företagaren omfattas av socialtrygghetslagstiftningen i något EES-land. (artikel 13.1). Detta innebär att försäkringspremier erläggs och förmåner uppbärs enligt lagstiftningen i endast ett EES-land.

I normala fall bestäms förmånerna enligt lagstiftningen i den stat där arbetstagaren eller företagaren förvärvsarbetar = principen om sysselsättningsland. Detta betyder att den som kommer till Finland för att arbeta genast kommer att omfattas av den finska socialtrygghetslagstiftningen, dvs. också av folkpensions- och sjukförsäkringssystemen. Också barnbidragen kan betalas enligt finsk lagstiftning även om barnen inte bor i Finland. (artikel 13.2 a och b)

Det är inte alltid möjligt att sköta försäkringen i endast ett land. Om personen är anställd av ett offentlighetsrättsligt samfund, arbetar på sjön eller är anställd av försvarsmakten, skall arbetet alltid försäkras enligt de specialbestämmelser som gäller detta arbete. Annat samtidigt arbete skall försäkras separat enligt principen om sysselsättningsland, om inte annat följer av nedanstående undantagsbestämmelser.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 2

2.2

Undantag från principen om sysselsättningsland och andra specialbestämmelser

2.2.1

Utsända arbetstagare
(artikel 14.1 a och b)

Om en arbetstagare sänds till ett annat EES-land för att arbeta där tillfälligt och förvärvsarbetet förutses fortgå högst 12 månader, omfattas arbetstagaren alltså av försäkringen i det sändande landet. En ytterligare förutsättning är att arbetstagaren fortsätter att vara anställd av den sändande arbetsgivaren och att arbetstagaren inte har sänts ut för att ersätta någon som har fullgjort sin utsändningsperiod.

En arbetstagare kan betraktas som en utsänd arbetstagare även om han avlönas för att direkt utsändas. I sådana fall förutsätts emellertid att personen har varit försäkrad i det sändande landet före utsändningen. För Finlands del innebär detta att en från Finland utsänd arbetstagare måste omfattas av den finska socialförsäkringen när han sänds ut. (Administrativa EG-kommitténs beslut nr 128)

Om arbetet likväl av oförutsebara grunder pågår längre än 12 månader, kan arbetstagaren omfattas av lagstiftningen i det sändande landet högst 12 månader till. Detta förutsätter likväl samtycke av behöriga myndigheter eller organ. Arbetsgivaren skall lämna in en ansökan om förlängning i god tid före utgången av den första utsändningsperioden.

Reglerna om utsända arbetstagare tillämpas också på företagare som tillfälligt flyttar utomlands. Företagaren eller företaget skall ha sin hemort i det sändande landet. Företagsformen är inte avgörande.

För en arbetstagare som är utsänd när EES-avtalet träder i kraft börjar den utsatta tiden om 12 månader löpa från det att avtalet har trätt i kraft, fastän personen redan tidigare flyttat till ett annat EES-land för att arbeta.

2.2.2

Sjömän

Sjömän omfattas av lagstiftningen i det EES-land vars flagg fartyget för. (artikel 13.2 c)

Om en sjöman likväl tillfälligt övergår till ett fartyg som för ett annat EES-lands flagg, omfattas han av försäkringen i den sändande staten på samma

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 2

sätt som ovan nämnda utsända arbetstagare och företagare. (artikel 14b.1 och 14b.2)

Den som arbetar i hamn eller inom en annan medlemsstats territorialvatten ombord på ett fartyg som för en annan medlemsstats flagg och som varken hör till fartygets besättning eller normalt har anställning till sjöss omfattas av lagstiftningen i sysselsättningslandet. (artikel 14b.3)

Den som är anställd ombord på ett fartyg som för ett visst EES-lands flagg och som får sin lön från en arbetsgivare i ett annat EES-land skall försäkras enligt lagstiftningen på arbetsgivarens hemort om han är bosatt i det land där arbetsgivaren har sin hemort. (artikel 14a.4)

2.2.3

Tjänstemän och med dem jämställbara personer

Offentlighetsrättsligt anställda utsända arbetstagare, tjänstemän och med dem jämställbara personer omfattas utan tidsbegränsning av socialtrygghetslagstiftningen i arbetsgivarens hemland när de arbetar i andra EES-länder. Vem som skall betraktas som "jämställbar" måste avgöras från fall till fall. (artikel 13.2 d)

2.2.4

Personal inom diplomatisk beskickning och konsulat som anställts i stationeringslandet, tjänare hos personal inom diplomatisk beskickning och konsulat, hjälppersonal i EU:s tjänst

Huvudprincipen är att personal inom diplomatisk beskickning och konsulat som anställts i stationeringslandet samt tjänarstaben hos de utsända arbetstagare som är anställda på beskickning och konsulat omfattas av det sociala trygghetssystemet i sysselsättningslandet (artikel 16.1, artikel 13.2 a). De har likväl rätt att välja att omfattas av lagstiftningen i arbetsgivarstaten för ett kalenderår i sänder, förutsatt att de är denna stats medborgare (artikel 16.2).

Hjälppersonal i EU:s tjänst kan välja mellan: a) lagstiftningen i sysselsättningslandet b) den medlemsstats lagstiftning som de senast omfattats av c) lagstiftningen i det land vars medborgarskap de har (artikel 16)

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993 AVSNITT 2

2.2.5

Militärtjänstgöring eller civil tjänstgöring

De som fullgör militärtjänstgöring eller civil tjänstgöring omfattas av det sociala trygghetssystemet i den stat där de fullgör tjänstgöringen. (artikel 13.2 e)

2.2.6

Resande personal, personalen vid transportföretag

Resande personal på företag som handhar järnvägs-, land-, luft- och insjötransporter som arbetar i olika EES-länder omfattas av lagstiftningen på arbetsgivarföretagets hemort. Således omfattas exempelvis ett flygbolags "flygande" personal av försäkringen på flygbolagets hemort. Chaufförerna på sådana transportföretag som bedriver verksamhet i olika EES-länder försäkras likaså enligt lagstiftningen på transportföretagets hemort. (artikel 14.2)

Om transportföretaget har en filial eller fast representation i ett annat EES-land, skall resande personal i dess anställning omfattas av lagstiftningen i detta EES-land, fastän företaget inte har sin hemort där. (artikel 14.2 a i)

Den som huvudsakligen arbetar i det land där han är bosatt omfattas av lagstiftningen i bosättningslandet, även om det transportföretag som han arbetar för varken har hemort, filial eller representation i detta EES-land. (artikel 14.2 a ii)

2.2.7

Förvärvsarbete i två eller flera EES-länder

Bosättningslandets lagstiftning tillämpas om personen förutom i det land där han är bosatt även arbetar i något annat EES-land. Om han arbetar för flera företag eller flera arbetsgivare med hemort i olika EES-länder, omfattas han likaså av socialtrygghetslagstiftningen i det land där han är bosatt. (artikel 14.2 b i)

Om personen exempelvis bor och arbetar i Finland och samtidigt också arbetar i Sverige, skall förvärvsarbetet i bägge länderna försäkras i Finland. Vilken arbetspensionslag som i Finland skall tillämpas på arbetet utomlands avgörs enligt finsk lagstiftning. Även förmånerna beviljas endast från Finland. Om personen arbetar för arbetsgivaren i flera EES-länder men inte i det land där han är bosatt, skall han

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 2

försäkras enligt lagstiftningen i det land där arbetsgivaren har sin hemort. (artikel 14.2 b ii)

Om personen är verksam som företagare i sådana EES-länder där han inte är bosatt, är det avgörande till vilket land företaget har den starkaste anknytningen, med beaktande av fastigheter, permanenta utrymmen och bl.a. verksamhetens karaktär, omfattning och inkomster. (artikel 14a.2)

Om företagets verksamhet sträcker sig över två EES-länders gränser, skall arbetstagaren eller företagaren försäkras enligt lagstiftningen i det EES-land där företaget har sin hemort. (T.ex. gruvor, jordbruk, brobyggen över gränsen). (artikel 14.3 och 14a.3)

Om personen samtidigt är anställd i arbetsförhållande i ett EES-land och verksam som företagare i ett annat EES-land, skall hela hans förvärvsarbete försäkras enligt lagstiftningen i det land där han är anställd i arbetsförhållande. (artikel 14c.a)

För Finlands del har ett undantag från detta gjorts i bilaga VII till förordningen (artikel 14c.b). Enligt den omfattas en person som är bosatt i Finland och verksam som företagare här av finsk lagstiftning, även om han samtidigt förvärvsarbetar i ett annat EES-land. (artikel 14c.b)

2.3

Undantag från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning (art. 17)

Myndigheterna i två eller flera medlemsstater eller av dem utnämnda organ kan genom ett gemensamt avtal göra undantag från bestämmelserna i artiklarna 13 - 16, dvs. från alla ovan nämnda bestämmelser i 2 kap.

Social- och hälsovårdsministeriet har i en bilaga till förordning 574/72 utsett Pensionsskyddscentralen till ett sådant organ som sköter ärenden beträffande beviljande av undantag enligt artikel 17 i förordningen. Dessutom har en särskild förordning om överföring av behörigheten utfärdats i Finland.

På dem som arbetar i EES-länderna och som redan med stöd av bestämmelserna i tidigare bilaterala eller multilaterala överenskommelser om social trygghet av behörig myndighet har fått ett intyg eller en anmälan om att de omfattas av socialtrygghetslagstiftningen i ett visst avtalsslutande land tillämpas lagstiftningen i detta avtalsslutande land så länge

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 2

Överenskommelsen är i kraft även sedan EES-avtalet trätt i kraft.

2.4

Intyg och anmälningar beträffande tillämplig lagstiftning

Bestämmelserna om tillämplig lagstiftning gäller alla dem som arbetar i EES-länderna. För att undvika dubbelförsäkring och för att få förmåner enligt förordningen 1408/71 behöver den som omfattas av förordningen och hans arbetsgivare ett intyg över att arbetstagaren eller företagaren omfattas av lagstiftningen i EES-landet. EES-länderna kommer tillsammans överens om intygens innehåll och utformning. Intygen används i samtliga EES-länder.

PSC utfärdar intyget till bevis för att personen omfattas av den finska socialförsäkringslagstiftningen medan han arbetar utomlands. Intyget om tillämplig lagstiftning garanterar inte som sådant att den person intyget gäller uppfyller villkoren i alla de socialförsäkringslagar som förordningen gäller. Intyget utfärdas likväl inte till en sådan person som inte kommer att omfattas av någon finsk socialförsäkringslag. Innan intyget utfärdas skall PSC vid behov höra folkpensionsanstalten eller andra instanser som har med saken att göra.

Meningen är att ansökan om intyget görs före utsändningen. I specialfall kan intyget likväl erhållas i efterhand sedan den utsända redan flyttat till ett annat land. Intygen registreras i PSC:s handläggningsregister. Sektionen för utländska pensionsärenden vid PSC för också sitt eget register över dem som kommit till Finland för att arbeta och uppvisat ett intyg från något annat EES-land eller från något land med vilket Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet. Uppgifterna i detta register är likväl bristfälliga.

Rättsskyddet för den som ansöker om intyg

I förordningen finns inga bestämmelser om den sökandes rätt att söka ändring när han inte blivit beviljad något intyg. I Finland har man kommit överens om att den som är missnöjd med innehållet i intyget eller med att inte ha blivit beviljad något intyg kan ansöka om PSC:s tillämpningsavgörande i ärendet. Eftersom utgångspunkten vid tillämpningen av förordningen är huruvida den sökande omfattas av arbetspensionslagarna (artikel 1 och bilaga I/I i förordningen), kan PSC genom sitt tillämpningsbeslut också

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 2

avgöra huruvida förordningen kan tillämpas i det aktuella fallet.

Utgångspunkten skall fortfarande vara att PSC ger intyget om tillämplig lagstiftning utan anvisningar för sökande av ändring. Om arbetstagaren eller arbetsgivaren anmäler missnöje med innehållet i intyget eller med att intyg inte beviljats, instrueras han att söka PSC:s tillämpningsavgörande i ärendet. Den som är missnöjd med tillämpningsavgörandet kan i sin tur i normal ordning söka ändring hos pensionsnämnden och försäkringsdomstolen.

2.4.1 Intyg och anmälningar

PSC utfärdar intyg E 101 på anhållan av arbetstagaren/företagaren eller arbetsgivaren

- till utsända arbetstagare och företagare, till utsända sjömän och till företagare som sänds ut på sjön (art. 14.1.a, 14.a.1.a, 14.b.1, 14.b.2)
- till arbetstagare/företagare som är verksamma i två eller flera länder eller som arbetar för flera arbetsgivare (art. 14.2.b, 14.a.2)
- till personer för vilkas del undantag görs från regeln om lagstiftningen för det land vars flagg fartyget för (art. 14.b.4)
- till dem som är anställda i arbetsförhållande i ett land och samtidigt verksamma som företagare i ett annat (art. 14.c.1.a)
- i samband med beslut om beviljande av undantag (art. 17)
- till dem som försäkras enligt avtal mellan medlemsstaterna (art. 14.a.4)

Ansökan om intygen kan göras på särskild ansökningsblankett, som fås på Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten.

PSC utfärdar intyg E 101 a på arbetstagarens eller arbetsgivarens anhållan

- om att person som varit arbetslös i ett land och arbetat deltid i ett annat land omfattas av lagstiftningen i det land där han är arbetslös.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993 AVSNITT 2

PSC ger sitt samtycke E 102 på arbetsgivarens eller företagarens an-
hållan

i samband med ansökan om förlängning för arbetstaga-
re eller företagare som kommit till Finland från ett
annat EES-land när arbetstagarens eller företagarens
utsändning fortsätter efter den utsatta tiden om 12
månader. (art. 14.1.b, 14.a.1.b, 14.b.1 och 2)

Ansökan om förlängning skall lämnas in innan den ut-
satta tiden om 12 månader har gått till ända.

PSC utfärdar intyg E 103 till arbetstagaren om rätten att välja

Utrikesministeriets administrativa avdelning lämnar
uppgifter om rätten att välja. Se punkt 2.2.4.

Folkpensionsanstaltens lokalbyrå ger intyg E 106 om rätten till sjuk-
vårdsförmåner från sjuk- och moderskapsförsäkringen

Intyget behövs om vistelsen i ett annat EES-land är
längre än ett år. Intyget behövs inte för de nordis-
ka länderna eller för Förenade konungariket Storbri-
tannien och Nordirland.

Intyg E 110 för sjukvård för de anställda på internationella trans-
portföretag

Den som är anställd på ett transportföretag kan av
sin arbetsgivare få intyg E 110 för sjukvård. I
stället för detta intyg kan också Folkpensionsan-
staltens intyg E 111 användas.

Folkpensionsanstaltens lokalbyrå ger intyg E 111 för sjukvård under
tillfällig vistelse i ett annat EES-land.

Intyget behövs om vistelsen i ett annat EES-land är
kortare än ett år. Det behövs inte för de nordiska
länderna eller för Förenade konungariket Storbri-
tannien och Nordirland.

Samtliga utfärdade intyg tillkännages enligt de de-
taljerade anvisningar som framgår av dem.

2.4.2

Intyg till arbetstigare och företagare som kommer till Finland från
ett annat EES-land

I ovan nämnda situationer behövs intyg om tillämplig
lagstiftning på motsvarande sätt när en arbetstigare
eller företagare kommer till Finland från ett annat
EES-land. Under den tid som försäkringsintyget är i
kraft omfattas personen av lagstiftningen i det sän-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 2

dande land som framgår av intyget och skall inte försäkras i Finland. Den som utfärdat intyget sänder en kopia av det till Pensionsskyddscentralen i Finland för registrering.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

3 FÖRFARANDE VID ANSÖKAN OM PENSION

3.1 Hur ansökan görs och anhängiggörs

Om datatrafiken i samband med EES-pensionsansökningarna och förmedlingen och registreringen av pensionsfallsmeddelanden lämnas särskilda anvisningar i ett cirkulär i C-serien.

3.1.1 Ansökan om ålders-, invalid- och efterlevandepension

I allmänhet lämnar den pensionssökande in sin ansökan till försäkringsanstalten på den ort där han är bosatt. Om den sökande inte har omfattats av lagstiftningen i bosättningslandet, kan han också lämna in ansökan direkt till försäkringsanstalten i det EES-land vars lagstiftning han senast omfattats av. Om den sökande inte är bosatt i ett EES-land, skall han sända ansökan till det EES-land där han senast varit försäkrad eller vars medborgare han är.

Den dag pensionsansökan lämnas in till en försäkringsanstalt i någon medlemsstat blir den också anhängig i de övriga medlemsstaterna. I Finland tas ansökningar emot av arbetspensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten.

När den finska arbetspensionen betalas förhöjd till följd av att handläggningen av ansökan har blivit fördröjd, anses det vid bestämmande av förhöjningen att pensionsansökan har lämnats in först när den jämte bilagor har anlänt till den behöriga anstalten i Finland. I bilagorna skall ingå tillräcklig utredning för att ett beslut skall kunna ges. Det här betyder att också uppgifter om försäkringsperioder skall föreligga innan dröjsmålsförhöjningen beräknas. (Bilaga VI till förordningen 1408/71).

Ansökan görs på den blankett som används i den stat där den sökande är bosatt (eller vars lagstiftning han senast omfattats av). Utgående från ansökan undersöks den sökandes rätt till pension i alla de EES-länder vilkas lagstiftning han har omfattats av. Från detta avviks endast om den sökande uttryckligen meddelar att han önskar skjuta upp ansökan om ålderspension enligt lagstiftningen i en viss medlemsstat.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

Om den finska pensionsansökan gäller arbetslöshets- eller deltidspension, jämförs den med ansökan om ålderspension.

3.1.2

Ansökan om barnpension

Även om förmånslåtare har arbetat i två eller flere EES-länder, beviljas barnpension efter honom endast i ett land. Ansökningsförfarandet avviker således också från förfarandet vid ansökan om t.ex. efterlevandepension.

Enligt huvudregeln betalas barnpension endast från den stat där barnet är bosatt. Om barnet inte har rätt till barnpension från bosättningslandet, beviljas pensionen av det land där förmånslåtare längst varit försäkrad. Om rätt till barnpension inte föreligger i denna stat heller, bestäms pensionsutbetalaren enligt försäkringsperiodernas längd i de olika medlemsstaterna.

Ansökan om barnpension lämnas in till försäkringsanstalten på barnets bosättningsort. Den sökande kan också sända ansökan direkt till den behöriga anstalten i ett annat EES-land, om rätt till barnpension inte föreligger i bosättningslandet.

Ansökan anhängiggörs samma dag som den lämnas in till försäkringsanstalten på barnets bosättningsort. Det här gäller också sådana fall när anstalten sänder ansökan vidare till den behöriga anstalten i ett annat EES-land.

Eftersom barnpension endast beviljas från ett land, räknas den också ut på ett annat sätt än andra pensioner (Se punkt 3.6 beträffande ansökan om och bestämmande av barnpension samt räkneexemplen 13 och 14).

3.2

Utredande anstalt

Vid pensionsansökningsförfarandet sköts kontakten till den sökande och till pensionsanstalterna i de olika länderna koncentrerat av en anstalt, dvs. **anstalten i den sökandes bosättningsland**, som kallas **utredande anstalt**.

De utredande anstalterna i Finland är Pensions- skyddscentralen och Folkpensionsanstalten.

Pensionsskyddscentralen är utredande anstalt när ansökan har lämnats in till arbetspensionssystemets

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

eget betjäningsställe. Pensionsskyddscentralen är utredande anstalt också när arbetspensionsanstalten har sänt en förhandsifylld blankett för ansökan om ålderspension hem till den försäkrade och den försäkrade sänder den tillbaka till arbetspensionsanstalten eller till något av arbetspensionssystemets betjäningsställen. Den utredande anstaltens uppgifter sköts på Pensionsskyddscentralen av sektionen för utländska pensionsärenden på juridiska avdelningen.

Folkpensionsanstalten är i sin tur utredande anstalt när ansökan har tagits emot av dess lokalbyrå. Den utredande anstaltens uppgifter sköts då av Folkpensionsanstaltens Helsingfors lokalbyrås grupp för internationella ärenden.

Om det för samma person senare lämnas in en ny EES-ansökan för handläggning, utgås från att den utredande anstalten förblir densamma.

3.2.1

E-blanketterna

Blanketterna E 001, E 002 - E 214 som används i samband med pensionsansökan inom EG kommer också till en början att användas inom EES. De engelska eller de finska versionerna skall användas. Senare övergår till blanketter försedda med EES* koder som senare kommer att kompletteras med tillägg för EFTA-länderna.

3.3

När arbetspensionssystemets eget betjäningsställe tar emot ansökan

3.3.1

Handläggning av ansökan

Sedan gemensamma blanketter infördes för ansökan om arbets- och folkpension används en enda blankett för ansökan om både arbets- och folkpension från Finland och pension från något annat EES-land. Dessutom skall den sökande fylla i blankett U med uppgifter om förvärvsarbete och bosättning utomlands. Utöver U-blanketten fogas till ansökan andra eventuella handlingar som gäller arbetet utomlands (arbetsintyg, försäkringsintyg, etc.) Om dessa saknas, skall pensionsanstalten be den sökande senare sända dem till betjäningsstället.

De nordiska länderna har sinsemellan kommit överens om att det finska B-läkarutlåtandet är ett tillräckligt bevis för arbetsoförmåga. Utgångspunkten är att B-utlåtandet också skall användas vid ansökan om invalidpension från andra EES-länder. Om anstalten i ett annat EES-land likväl kräver det, får den sär-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

skilt ett läkarutlåtande avfattat på blankett E 213 och i vissa fall blankett E 214 för annan medicinsk utredning. Pensionsskyddscentralen sänder blanketterna direkt till den sökande på begäran av betjäningsstället.

Betjäningsstället sänder pensionsansökan jämte bilagor till det pensionsförsäkringsbolag eller den pensionsförsäkringsanstalt dit ansökan hör. När blanketterna har fyllts i, delar betjäningsstället ansökan också till Folkpensionsanstaltens lokalbyrå på den ort där den sökande är bosatt och antecknar på ansökan till vilken byrå den har sänts. Det här görs för att man i fortsättningen skall veta vid vilken av Folkpensionsanstaltens byråer EES-pensionsärendet handläggs.

Den sista pensionsanstalten verifierar den pensions sökandes personuppgifter ur det centrala befolkningsregistrets persondatautdrag. Om verifikationen görs en anteckning på ansökningsblanketten. Pensionsanstalten sänder U-blanketten, en kopia av pensionsansökan, läkarutlåtanden, uppgifter om dagpenningperioder (SF 85) och alla handlingar som gäller förvärvsarbetet utomlands till sektionen för utländska pensionsärenden vid Pensionsskyddscentralen.

Om pensionsanstalten ber den sökande om tilläggsuppgifter, skall en anteckning göras på ansökningsblanketten om vilka uppgifter pensionsanstalten bett om. Om U-blanketten saknas helt, skall Pensionsskyddscentralen be den pensions sökande om blanketten och andra uppgifter som behövs.

Den försäkrade får inte U-blanketten hemskickad tillsammans med den förhandsifyllda blanketten för ansökan om ålderspension. I ansökan skall den sökande uppge om han har varit bosatt eller förvärvsarbetat utomlands och ange i vilka länder han bott eller arbetat. Om den sökande uppger att han har varit bosatt eller förvärvsarbetat utomlands, skall den pensionsanstalt som tagit emot ansökan sända en kopia av ansökan jämte bilagor till Pensionsskyddscentralen. Finlands nationella pensionsansökan delas till arbetspensionsanstalterna för handläggning på samma sätt som tidigare.

Om rätt till pension uppkommer enligt finsk lag, skall pensionsanstalten avge ett interimistiskt beslut till den sökande, börja betala ut pension och underrätta Pensionsskyddscentralen om det. Avsikten är att se till att den sökande genast får pension åtminstone från ett land. Om rätt till pension i Finland inte föreligger, skall också det meddelas

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

för att Pensionsskyddscentralen skall kunna uppmana försäkringsanstalten i ett annat EES-land att betala ut pension interimistiskt. Ett beslut som gäller avslag på ansökan om invalidpension är likvärdigt genast slutligt (se punkt 4.2.1).

3.3.2

Pensionsskyddscentralens åtgärder

Pensionsskyddscentralen sänder ett brev till den sökande med uppgifter om hans eventuella rätt till pension i något annat EES-land och en redogörelse för hur han skall förfara vid ansökan om pension. Till brevet fogas blankett (E 207) på vilken den sökande skall fylla i sin försäkringshistoria. På blanketten lämnar den sökande närmare uppgifter om sitt förvärvsarbete i andra EES-länder.

Utgående från uppgifterna i den finska pensionsansökan fylls på Pensionsskyddscentralen i **en blankett motsvarande ansökan** (EES-pensionsansökan: E 202 = ålderspensionsansökan, E 203 = familjepensionsansökan, E 204 = invalidpensionsansökan).

Om den finska ansökan gäller arbetslöshets- eller deltidspension, skall den blankett som motsvarar ålderspensionsansökan fyllas i, om den sökande inte önskar skjuta upp ansökan om ålderspension från det andra EES-landet.

Försäkringsperioderna i Finland, dvs. bosättnings- och sysselsättningsperioderna, skall uppges på blankett E 205. Sysselsättningsperioderna uppges på basis av uppgifterna i anställningsregistret. Uppgifter om bosättningsperioderna får Pensionsskyddscentralen på blankett E 205 av Folkpensionsanstaltens lokalbyrå i den kommun där den pensionssökande är bosatt.

Pensionsskyddscentralen sänder blanketten motsvarande ansökan jämte bilagor till anstalterna i de EES-länder där den sökande har förvärvsarbetat. Länderna bekräftar omgående sina egna försäkringsperioder och sänder uppgifterna till Pensionsskyddscentralen.

3.3.3

Uppgifter för pro rata-beräkning av pensionen

När en anstalt i ett annat EES-land har fått EES-pensionsansökan från Finland, bekräftar anstalten försäkringsperioderna i sitt eget land och sänder uppgifter om dem till Pensionsskyddscentralen på blankett E 205.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

Pensionsskyddscentralen sänder uppgifterna om försäkringsperioder vidare till den sista huvudsakliga arbetspensionsanstalten och till Folkpensionsanstaltens lokalbyrå i den kommun där den sökande är bosatt för att de skall kunna räkna ut pensionen. När det gäller ålders- och familjepension, sänds uppgifterna vidare först när uppgifterna erhållits från alla länder. När det gäller invalidpension sänds uppgifterna från varje land däremot genast vidare till pensionsanstalten. Pensionsanstalten kan vid behov hos Pensionsskyddscentralen kontrollera om alla EES-länder redan har meddelat uppgifterna om försäkringsperioder.

I egenskap av utredande anstalt meddelar Pensionsskyddscentralen också alla EES-länders försäkringsperioder till alla dessa länder (t.ex. uppgifterna från Sverige till Portugal och vice versa) för att anstalterna i länderna skall kunna räkna ut sin egen pension enligt nationell lag och pro rata-pensionen.

När det slutliga pensionsbeloppet blivit uträknat, meddelar alla pensionsanstalter om beviljande (eller avslag) till Pensionsskyddscentralen. Samtidigt sänder de det slutliga pensionsbeslutet i två exemplar till Pensionsskyddscentralen, som till den sökande och till samtliga anstalter i EES-länderna (inkl. Folkpensionsanstalten) sänder ett sammandrag av EES-ländernas alla pensionsbeslut (blankett E 211) och bifogar besvärinstansernas adresser (blankett E 212) och kopior av alla beslut.

3.4

När Folkpensionsanstaltens lokalbyrå tar emot ansökan

Folkpensionsanstalten är utredande anstalt när pensionsansökan har gjorts på dess lokalbyrå. Gruppen för internationella ärenden vid Helsingfors lokalbyrå sköter då de uppgifter som tillkommer den utredande anstalten.

I samband med ansökan sänder den pensionssökande de bilagor som behövs till lokalbyrån i den kommun där han är bosatt och lokalbyrån verifierar också den sökandes personuppgifter och fyller i EES-blanketterna motsvarande ansökan utgående från den nationella ansökan.

Lokalbyrån sänder den finska arbetspensionsansökan till Pensionsskyddscentralen, som delar den till arbetspensionsanstalterna på samma sätt som hittills. EES-blanketten motsvarande ansökan sänder lokalbyrån däremot till gruppen för internationella ärenden vid Helsingfors lokalbyrå, som tar kontakt

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

med pensionsanstalterna i de andra EES-länderna, med de finska arbetspensionsanstalterna och med den pensionssökande på samma sätt som Pensionsskyddscentralen när Pensionsskyddscentralen är utredande anstalt (se punkt 3.3.2).

Varje anstalt i EES-länderna meddelar försäkringsperioderna i sitt land till gruppen för internationella ärenden, som vidarebefordrar uppgifterna till arbetspensionsanstalten och till lokalbyrån i den kommun där den sökande är bosatt för att de skall kunna räkna ut pensionen.

När det slutliga pensionsbeloppet blivit uträknat, meddelar pensionsanstalterna om beviljande (eller avslag) till Pensionsskyddscentralen. Samtidigt sänder de det slutliga pensionsbeslutet i två exemplar till gruppen för internationella ärenden vid Helsingfors lokalbyrå, som till den sökande och till samtliga anstalter i EES-länderna (inkl. Pensionsskyddscentralen) sänder ett sammandrag av EES-ländernas alla pensionsbeslut (blankett E 211), besvärinstansernas adresser (blankett E 212) och kopior av alla beslut.

3.5

När en anstalt i ett annat EES-land är utredande anstalt

När en person som arbetat i Finland bor i ett annat EES-land, är det försäkringsanstalten i detta land som är utredande anstalt.

När den pensionssökande fyller i pensionsansökan för sitt bosättningsland, uppger han också eventuellt förvärvsarbete i Finland. Avsikten är att den utredande anstalten i bosättningslandet skall sända blanketten motsvarande ansökan jämte bilagor både till Pensionsskyddscentralen och till Folkpensionsanstalten. Pensionsskyddscentralen sänder dem vidare till de behöriga arbetspensionsanstalterna för handläggning.

Pensionsskyddscentralen sänder uppgifter om finska arbetspensionsperioder till den utredande anstalten i det land där den sökande är bosatt och inväntar uppgifter om perioder i andra EES-länder. Dessa uppgifter sänder Pensionsskyddscentralen sedan till den sista arbetspensionsanstalten för att den skall kunna räkna ut pensionen.

När en anstalt i ett annat EES-land är utredande anstalt, börjar den betala ut pension interimistiskt om den sökande får rätt till pension enligt landets lagar. Om rätt till pension inte föreligger i lan-

det, meddelar anstalten det i samband med ansökan och uppmanar en anstalt i ett annat EES-land att interimistiskt betala ut pension. Så säkerställs att den sökande genast får pension från något EES-land.

Även om en anstalt i ett annat EES-land börjar betala ut pension interimistiskt, kan de finska arbetspensionsanstalterna om de så önskar börja betala ut fribrevspension genom ett interimistiskt beslut innan det slutliga beloppet av pension som bestämts enligt förordningen blivit klart.

När det slutliga pensionsbeloppet blivit uträknat, meddelar pensionsanstalten om beviljande (eller avslag) till Pensionsskyddscentralen. Samtidigt sänder anstalten det slutliga pensionsbeslutet i två exemplar för vidarebefordran till den utredande anstalten i den sökandes bosättningsland.

Den utredande anstalten sänder slutligen till den sökande och till samtliga anstalter i EES-länderna (inkl. Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten) ett sammandrag av EES-ländernas alla pensionsbeslut (på blankett E 211) och bifogar besvärinstansernas adresser (E 212) och kopior av alla beslut.

3.6

Förfarandet vid ansökan om barnpension

3.6.1

När barnet bor i Finland

När barnet bor i Finland, används för ansökan om barnpension den finska blanketten för ansökan om familjepension. På U-blanketten lämnas uppgifter om förmånslåtarens förvärvsarbete i något annat EES-land. Om ansökan har fyllts i på arbetspensionssystemets eget betjäningsställe, sänder betjäningsstället den till pensionsanstalten. Den sista pensionsanstalten verifierar personuppgifterna och sänder ansökan vidare till sektionen för utländska pensionsärenden på Pensionsskyddscentralen. Så långt är förfarandet således detsamma som vid ansökan om andra pensioner.

Pensionsskyddscentralen ber den sökande om uppgifter om förmånslåtarens försäkringshistoria (på blankett E 207) på samma sätt som i samband med handläggningen av ansökan om efterlevandepension. Uppgifter om försäkringsperioder inbegärs av alla de EES-länder där förmånslåtaren har förvärvsarbetat. Om förmånslåtaren redan var pensionerad, inbegärs uppgifterna inte mera, eftersom de redan retts ut i sam-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 3

band med förmånslåtarens egen ansökan om pension och finns att tillgå hos den anstalt som beviljat pensionen.

När Pensionsskyddscentralen fått uppgifterna, sänder den dem vidare till den sista arbetspensionsanstalten och till Folkpensionsanstalten för beräkning av pensionen. Inom arbetspensionssystemet är det endast den sista pensionsanstalten, som beviljar pensionen med återstående tid, som räknar ut pensionen även med beaktande av försäkringsperioderna i andra EES-länder. Den privata och den offentliga sektorn ger vardera sitt beslut och ansvarsfördelningen sker enligt särskilda anvisningar.

Pensionsanstalten ger ett beslut om barnpension och fogar anvisningar för sökande av ändring till beslutet. Beslutet sänds direkt till den sökande och för kännedom till Pensionsskyddscentralen (sektionen för utländska pensionsärenden) som meddelar barnpensionens belopp till de andra EES-länderna för att dessa skall kunna jämföra beloppet av sin egen nationella pension med det belopp som betalas från Finland. Om barnpensionen enligt någon annan medlemsstats lagar är större än pensionen från Finland, skall det andra EES-landet betala skillnaden till barnet.

Också i det fallet att förmånslåtaren inte har arbetat i Finland, skall blanketten för ansökan om familjepension fyllas i på normalt sätt. Det är också möjligt att för ansökan om barnpension direkt fylla i blanketten för det EES-land där förmånslåtaren längst varit försäkrad.

När ansökan fyllts i inom arbetspensionssystemet, sänds den till pensionsanstalten som verifierar personuppgifterna och sänder ansökan vidare till sektionen för utländska pensionsärenden på Pensionsskyddscentralen. Pensionsanstalten anhängiggör över huvud taget inte ansökan om barnpension i Finland, om avsikten är att endast ansöka om pension för barnet i något annat EES-land.

Pensionsskyddscentralen ber den sökande lämna uppgifter om förmånslåtarens försäkringshistoria och sänder utgående från dessa uppgifter ansökan till det land där förmånslåtaren längst varit försäkrad. Detta land beviljar pension enligt förordningen med beaktande av försäkringsperioderna i de andra medlemsstaterna och sänder beslutet till förmyndaren eller barnet i Finland.

Om den finska nationella ansökan om barnpension anhängiggjorts på Folkpensionsanstaltens lokalbyrå,

sänder lokalbyrån såsom hittills ansökan till Pensionsskyddscentralen. Pensionsskyddscentralen delar ansökan till arbetspensionsanstalterna, som inväntar uppgifter om försäkringsperioder. Folkpensionsanstalten ber om uppgifter om försäkringsperioder från EES-länderna och sänder dem vidare till arbetspensionsanstalterna för att de skall kunna räkna ut pensionen. När pensionsbeloppet blivit uträknat, ger både arbetspensionsanstalterna och Folkpensionsanstalten ett pensionsbeslut och sänder besluten direkt till den sökande.

3.6.2

När barnet bor i något annat EES-land

Ansökan om barnpension lämnas in till pensionsanstalten i den stat där barnet är bosatt. Om barnet inte har rätt till pension i bosättningslandet sänds ansökan vidare till Pensionsskyddscentralen i Finland ifall förmånslåtaren endast arbetat i Finland eller längst varit försäkrad i Finland.

Pensionsskyddscentralen delar ansökan till pensionsanstalterna, som ger sina beslut.

Om förmånslåtaren inte har arbetat i något annat land än Finland, beviljas pensionen enligt finsk lagstiftning. Pensionsanstalten sänder beslutet om barnpension direkt till den sökande i EES-landet.

Ifall förmånslåtaren också har arbetat i andra EES-länder och längst varit försäkrad i Finland, skall den finska pensionsanstalten också beakta försäkringsperioderna i de andra EES-länderna när pensionen räknas ut.

Då Pensionsskyddscentralen har mottagit en ansökan från något EES-land, sänder den ansökan jämte uppgifter om försäkringsperioder till den sista pensionsanstalten. Pensionsanstalten skall räkna ut pensionsbeloppet på basis av de samtliga försäkringsperioderna och avge sitt beslut jämte anvisningar för sökande av ändring. Beslutet om barnpension sänds direkt till förmyndaren eller barnet i det andra EES-landet.

När barnet inte är bosatt i Finland och barnpensionen beviljas från något annat EES-land, underrättas Pensionsskyddscentralen om pensionens belopp. Uppgiften sänds vidare till den sista pensionsanstalt där förmånslåtaren varit försäkrad för att anstalten skall kunna jämföra om pensionen enligt finsk lag är större. Om så är fallet, skall skillnaden mellan pensionerna betalas till barnet från Finland.

3.7

Justering inom ikraftträdelseperioden

Justeringen baserar sig på artiklarna 94 och 95 i förordningen 1408/71.

Pensioner som beviljats i något EES-land innan EES-avtalet trädde i kraft kan på pensionstagarens begäran justeras så att de motsvarar EES-avtalet. Om pensionstagaren lämnar in sin begäran om justering före slutet av 1995, har han rätt till det justerade sammanlagda beloppet fr.o.m. 1.1.1994. Om begäran om justering lämnas in senare, kan det nya beloppet utbetalas fr.o.m. den månad som följer på inlämningsdagen.

Om datatrafiken i samband med EES-pensionsansökningar och justeringar inom ikraftträdelseperioden och om förmedlingen och registreringen av pensionsfallsmeddelanden lämnas särskilda anvisningar i ett cirkulär i C-serien.

Handläggningen av begäran om justering inom ikraftträdelseperioden avviker från det egentliga förfarandet i samband med handläggningen av EES-pensionsansökningar, eftersom både ansökningarna och besluten i dessa fall hänför sig till tiden före EES och det är fråga om löpande pensioner.

3.7.1

Begäran om justering

I Finland sköts justeringen separat inom arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet. Pensionsskyddscentralen är kontaktanstalt för justeringen av arbetspensionerna. En pensionstagare som är bosatt i Finland kan begära om justering av sin arbetspension på en av Pensionsskyddscentralen för ändamålet särskilt utarbetad blankett (PSC 2158) eller per brev, som antingen kan lämnas till arbetspensionssystemets betjäningställe eller till Folkpensionsanstalten.

3.7.2

När begäran om justering gäller pension som beviljats av två EES-länder

Kontrollberäkningen görs av den arbetspensionsanstalt som räknar ut den teoretiska pensionen, dvs. den arbetspensionsanstalt inom den privata eller offentliga sektorn där pensionstagaren sist varit försäkrad.

När Pensionsskyddscentralen tagit emot en begäran om justering, meddelar Pensionsskyddscentralen den sö-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

kande på vilken arbetspensionsanstalt hans ärende handläggs. Om begäran om justering har sänts direkt till en arbetspensionsanstalt, ber anstalten Pensionsskyddscentralen om registeruppgifter och meddelar därefter direkt pensionstagaren till vilken anstalt han kan vända sig i ärendet och sänder vid behov begäran om justering till den rätta arbetspensionsanstalten.

Pensionsskyddscentralen inhämtar och förmedlar de uppgifter som behövs för justeringen. Den sänder först uppgifter om finska försäkringsperioder till den utländska anstalt som betalar ut pension. Samtidigt ber den om en pensionsberäkning där försäkringsperioderna i vardera EES-landet har beaktats samt uppgifter om det andra EES-landets pensionsbelopp och försäkringsperioder. Pensionsskyddscentralen använder uppgifterna när den ber om och förmedlar de EES-blanketter som behövs. Härigenom minskas språksvårigheterna.

Pensionstagarens val

När arbetspensionsanstalten fått uppgifterna räknar den ihop vardera EES-landets arbetspensioner enligt EES-bestämmelserna och jämför summan med det sammanlagda beloppet av arbetspensioner som beviljats före EES-avtalet. Jämförelseberäkningen sänds alltid till pensionstagaren.

Om arbetspensionernas sammanlagda belopp stiger till följd av kontrollberäkningen, ber arbetspensionsanstalten pensionstagaren att inom en lämplig tid, t.ex. sex månader, meddela den pensionsanstalt som skickat jämförelseberäkningen om han vill få sin pension uträknad enligt EES-bestämmelserna. Härigenom ges den sökande en möjlighet att reda ut t.ex. beskattningens inverkan. När pensionsanstalten fått meddelandet, ger den honom ett EES-beslut jämte anvisningar för sökande av ändring.

Om arbetspensionernas sammanlagda belopp minskar till följd av justeringen eller förblir oförändrat och pensionstagaren ändå vill få pensionen enligt EES-bestämmelserna, ger pensionsanstalten honom ett EES-beslut jämte anvisningar för sökande av ändring.

Pensionsskyddscentralen meddelar Folkpensionsanstalten och den utländska anstalten om slutresultatet av justeringen. Sammandraget används inte i detta fall.

När beloppet av en pension som beviljats i något annat EES-land omräknas i mark, används den av EG-kommissionen uträknade valutakursen (enligt artikel

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

107 i förordningen 574/72) som Pensionsskyddscentralen meddelat pensionsanstalterna genom sitt brev.

3.7.3

När begäran om justering lämnas till en utländsk anstalt

Om begäran om justering har lämnats till ett annat EES-land, som är det land där pensionstagaren är bosatt, sköter detta land om justeringen. Pensionsskyddscentralen förmedlar uppgifterna. Folkpensionsanstalten underrättas om att begäran om justering har anhängiggjorts. Arbetspensionsanstalterna räknar ut de finska arbetspensionerna enligt EES-bestämmelserna och meddelar de nuvarande pensionsbeloppen och EES-beloppen till Pensionsskyddscentralen. Jämförelseberäkningarna görs av den utländska anstalten sedan den fått de uppgifter som behövs för jämförelsen. Slutresultatet meddelas till Finland.

3.7.4

Begäran om justering och beräkningen av pensioner

Eftersom fallen är så många är det inte möjligt att på förhand exakt dela in dem enligt det om pensionen höjs eller inte.

När pensionen höjs

Nedan följer en förteckning över de fall där pensionernas sammanlagda belopp kan stiga. Ökningen kan gälla antingen den finska eller den utländska pensionen eller bägge pensionerna. I vissa fall kan den ena pensionen minska och den andra öka. Se också räkneexempel 23-26 i punkt 6.

- a) När pensionen har beviljats med återstående tid. Till denna grupp hör de som har en pension där den återstående tiden baserar sig på förvärvsarbete i Finland och de som har en pension där den återstående tiden baserar sig på förvärvsarbete utomlands. När pensionen har beviljats med återstående tid i två länder, är det sällsynt att pensionen höjs, men inte omöjligt.
- b) När personen blivit arbetsoförmögen medan han förvärvsarbetat i ett land som inte tillämpar någon bestämmelse om återstående tid. Till dessa personer skall från Finland betalas en pro rata-pension som i regel är större än enbart fribrevspensionen.
- c) När samordningens nedsättande inverkan på pensionen försvinner eller minskar. Det torde förekomma rätt få sådana fall.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

När pensionernas sammanlagda belopp inte stiger

- a) När pensionen börjat som ålderspension
- b) När pensionen börjat som förtida pension, om återstående tid inte har beaktats eller kommer att beaktas i pensionen. Det här gäller personer som inte varit anställda när pensionen börjat.

3.8

Pensionsansökningar som är anhängiga när EES-avtalet träder i kraft

Förfarandet grundar sig på artiklarna 118 och 119 i tillämpningsförfordningen 574/72.

3.8.1

När pensionsansökan är anhängig i två länder

När pensionsansökan är anhängig både i Finland och i något annat EES-land och pensionsfallet har inträffat före EES-avtalets ikraftträdande, handläggs ansökan som en begäran om justering enligt EES.

I dessa fall har pensionsansökan och övriga uppgifter som behövs för pensionsbeslutet redan sänts till det andra EES-landet, varför handläggningen av ansökan avviker från det egentliga förfarandet i samband med EES-pensionsansökningar.

Pensionen räknas ut enligt nationell lag eller enligt en överenskommelse om social trygghet för tiden före EES-avtalets ikraftträdande och enligt EES-bestämmelserna för tiden efter EES-avtalets ikraftträdande.

När pensionen har bestämts enligt de bestämmelser som varit i kraft före EES, kan ett slutligt beslut jämte anvisningar för sökande av ändring avgas. Pensionen kan också betalas ut på basis av ett interimistiskt beslut. Det väsentliga är att pensionsutbetalningen inte avbryts när EES träder i kraft.

Med stöd av skyddsklausulen i artiklarna 118 och 119 betalas till pensionstagaren också sedan EES trätt i kraft en pension som beräknats enligt de bestämmelser som varit i kraft före EES, om pensionernas sammanlagda belopp är större än beloppet enligt de nya bestämmelserna.

När arbetspensionsanstalten fått de uppgifter som behövs, gör den jämförelsen och ger ett beslut jämte anvisningar för sökande av ändring. Pensionsskyddscentralen meddelar resultatet av jämförelseberäkningen till det andra EES-landet och ber landet sän-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 3

da sitt slutliga beslut till Pensionsskyddscentralen för registrering. Sammandraget skall inte fyllas i dessa fall.

3.8.2

När pensionsansökan endast är anhängig i Finland

När pensionsansökan endast är anhängig i Finland (pensionsansökan har således ännu inte skickats utomlands) och pensionsfallet har inträffat före EES-avtalets ikraftträdande, behandlas ansökan som en EES-ansökan.

De i punkt 3.8.1 angivna principerna skall följas vid beräkningen av pensionen och vid avgivandet av beslutet. När arbetspensionsanstalten fått de uppgifter som behövs gör anstalten med anledning av skyddsklausulen en jämförelseberäkning och avger sitt beslut. Samtidigt ber Pensionsskyddscentralen om ett slutligt beslut från ett annat EES-land för att den skall kunna fylla i sammandraget.

Besluten, sammandraget och anvisningarna för sökande av ändring sänds till den sökande och delges alla pensionsanstalter, såsom EES-pensionsansökningsförfarandet förutsätter. Uppgiften om det utländska beslutet införs i Pensionsskyddscentralens register.

Återkrav

Det kan bli fråga om återkrav inom ikraftträdelseperioden för EES-avtalet. (Se punkt 5.3 i cirkuläret)

3.9

EES - Utredande anstalter

Pensionsskyddscentralen
Sektionen för utländska pensionsärenden
PB 11
00521 HELSINGFORS

Folkpensionsanstalten
Gruppen för internationella ärenden vid
Helsingfors lokalbyrå
PB 82
00601 HELSINGFORS

DEN PENSIONSSÖKANDE BOR I FINLAND

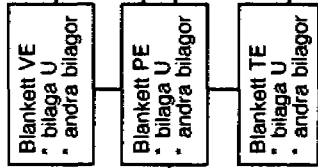
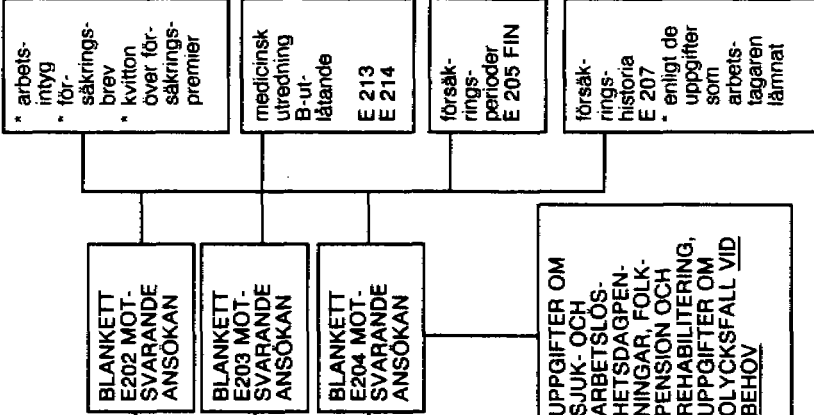
(Ålders-, invalid- och efterlevandepension)

PSC = UTREDANDE ANSTALT

BARNETS PENSJONS-ANSÖKAN
 BOSÄTTNINGSLANDET
 betalar ut pensionen till beloppet motsvarande den teoretiska pensionen med beaktande av försäkringsperioder i andra EES-länder

PSC UM-SEKTIONEN

BILAGOR:

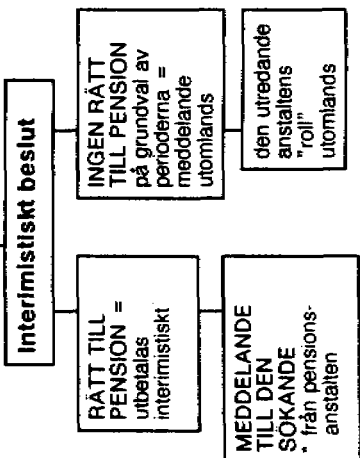
PENSJONS-ANSTALTEN utreder
PENSJONS-ANSTALTEN utreder

FINLANDS NATIONELLA PENSJONS-ANSÖKAN
 * BLANKETT U

ARBETS-PENSJONS-SYSTEMETS EGET BETJÄNINGS-STALLE

* den sista pensionsanstalten bestyrker person-uppgifterna
 * meddelande om interimistisk utbetalning av pension

HANDLÄGGNING AV PENSJONSANSÖKAN

ANNAT EES-LAND

bestyrker försäkrings-tid i eget land
 meddelande om perioderna E 205
 beräkning av pensionen med beaktande av perioderna i andra EES-länder

PSC UM-SEKTIONEN

PSC meddelar samtliga länders perioder till alla länder, också till arbetspensionsanstalterna och Fpa ↔ BERÄKNING AV PEN-SION
PENSJONS-ANSTALTEN
 * räknar ut pensionen
 * slutligt beslut
 → 2 st beslut till UM-sektionen

ANNAT EES-LAND

inverkan på den nationella pensionen
 meddelande om beslutet E 210
 + 2 st beslut till UM-sektionen

PSC UM-SEKTIONEN

DEN SÖKANDE TILL KANNE-DOM
 sammandrag av beslutet E 211
 besvärskedser och -fider E 212
 beslut
SAMTLIGA ANSTALTER TILL KANNE-DOM
 Registrering av uppgifterna om pensionsbeslut

UM-SEKTIONEN = sektionen för utländska pensionsärenden

KONTAKT MED DEN SÖKANDE

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993 AVSNITT 4

4

PENSIONSBESLUT, ÄNDRINGSSÖKANDE, ÄNDRINGAR I PENSIONEN

4.1

Interimistisk utbetalning av pension

Enligt artikel 45 i tillämpningsförfordningen 574/72 skall bosättningslandet omedelbart interimistiskt börja betala ut sådan pension som den sökande har rätt till utan beaktande av försäkringsperioder i andra EES-länder. Den sökande kan inte söka ändring i ett interimistiskt beslut.

Om rätt till pension uppkommer i flera länder utan beaktande av försäkringsperioder i andra länder, inleder det land som enligt 4.2 först meddelade om rätten till pension genast utbetalningen av pension. Avsikten med detta är att säkerställa att den sökande genast får pension åtminstone i ett land.

4.2

Tillkännagivande av pensionsbeslut

Interimistiskt beslut

Den arbetspensionsanstalt som börjar betala ut pension interimistiskt ger den sökande ett interimistiskt beslut. Den utredande anstalten underrättar de övriga EES-länderna om den interimistiska utbetalningen av pensionen. I beslutet kan ändring inte sökas. Arbetspensionsanstalten meddelar PSC om beslutet på normalt sätt genom ett pensionsfallsmeddelande. Om Fpa är utredande anstalt, underrättar PSC Fpa om beslutet.

Slutligt beslut

Pensionsanstalterna, i Finland både arbetspensionsanstalten och Fpa:s lokalbyrå, börjar betala ut den slutliga pensionen så snart de har gett det slutliga beslutet. I det här skedet kan pensionsanstalten sända ett meddelande till den pensions sökande om beslutet utan anvisningar för sökande av ändring. Beslutet tillkännages för den utredande anstalten.

4.2.1

Avslag på ansökan om invalidpension

Om ansökan om invalidpension förkastas på den grunden att den sökande inte är arbetsoförmögen, avges det slutliga beslutet genast för att den sökande skall kunna söka ändring i det utan att behöva invänta EES-rundan och sammandraget.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993 AVSNITT 4

4.2.2

Meddelande om beslut i Norden

Enligt artikel 12 i tillämpningskonventionen till den nya nordiska konventionen om social trygghet sänder pensionsanstalterna i Finland och de övriga nordiska länderna sina slutliga beslut jämte anvisningar för sökande av ändring direkt till den pensionssökande.

Bestämmelsen tillämpas på dem som omfattas av EES-avtalet eller av den nordiska konventionen.

Sammandrag av besluten

Dessutom tillämpas tillämpningsförfordningen 574/72 enligt vilken de anstalter som handlagt ansökan sänder sina slutliga beslut till den utredande anstalten som gör ett sammandrag av alla beslut. Den utredande anstalten sänder slutligen sammandraget av pensionsbesluten till den sökande och till alla anstalter, med besvärinstansernas adresser och kopior av samtliga beslut bifogade. Det här leder till att den pensionssökande i princip har möjlighet att söka ändring i pensionsbeslutet två gånger.

4.3

Ändringssökande

Den utredande anstalten sänder de slutliga besluten och sammandraget av dem till den sökande på blankett E 211 och anvisningarna för sökande av ändring på blankett E 212. Besvärstiden börjar löpa från det att den sökande mottagit sammandraget. När PSC är utredande anstalt, ingår i sammandraget utöver beslutet om arbetspension och de andra EES-ländernas beslut också beslutet om den finska folkpensionen.

Sammandraget och kopiorna av de andra anstaltens beslut ger sektionen för utländska pensionsärenden vid Pensionsskyddscentralen till känna för arbetspensionsanstalterna i Finland, Fpa:s lokalbyrå och anstalterna i EES-länderna.

Ändringsansökan anhängiggörs när den lämnas in till någon anstalt i något av EES-länderna.

4.4

Ändringar i den beviljade pensionen

Enligt artikel 51 i förordningen 1408/71 skall en förmån beräknas på nytt på det sätt som beskrivs i kap. 6 om metoden för att fastställa eller reglerna för att beräkna förmånen ändras eller om det senare kommer ett meddelande om att något annat EES-land

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 4

beviljat pension i sådana fall när rätten till pension har uppkommit vid olika tidpunkter. Beträffande den finska arbetspensionen innebär detta att pensionen skall räknas ut på nytt på det sätt som föreskrivs i kap. 6 när pensionen börjar eller dras in eller när nya försäkringsperioder skall beaktas i pensionen. Nya försäkringsperioder som skall anmälas blir det t.ex. fråga om när en invalidpension som beviljats enligt begränsningsstadgandet övergår i ålderspension eller när uppgifter om ett sådant försäkrat förvärvsarbete som inte varit känt när det första pensionsbeslutet gavs lämnas. Till följd av indexförhöjningar räknas inte EES-pensionerna ut på nytt.

När ett barn som lyfter barnpension flyttar till ett annat EES-land, skall pensionen räknas ut på nytt enligt lagstiftningen i det nya bosättningslandet, om förmånslåtaren arbetat i det nya landet. Pensionen från det tidigare bosättningslandet dras in och i det nya bosättningslandet räknas en teoretisk pension ut för barnet med beaktande av försäkringsperioder i andra EES-länder. Om barnet flyttar till ett sådant EES-land där förmånslåtaren inte har förvärvsarbetat, skall pensionen räknas ut på nytt i den medlemsstat där förmånslåtaren längst varit försäkrad.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993 AVSNITT 5

5 UTBETALNING AV PENSION

5.1 Till EES-länder

En pension som beviljats med tillämpning av EES-avtalet betalas direkt till pensionstagaren. Omräkningen i valuta görs enligt den officiella kursen för betalningsdagen. Pensionen indexjusteras på normalt vis.

En pension som beviljats till en person som omfattas av förordningen 1408/71 (se 1.4) skall utan begränsning betalas till honom till ett annat EES-land (förordningen 1408/71, artikel 10). För utbetalningen behövs således inte något tillstånd av Pensionskyddscentralen (9 a § 2 mom. APL).

Förordningen gäller inte medborgare i tredje stat. Pensionen betalas likväl till en medborgare i tredje stat som är bosatt i ett sådant EES-land med vilket Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet som också gäller medborgare i tredje stat. Utbetalningen sker då med stöd av denna överenskommelse (se 1.1).

När EES-avtalet har trätt i kraft, kan utbetalningen av arbetslöshetspension till en person som omfattas av avtalet inte avbrytas på den grunden att han vistas utomlands, om han vistas i ett annat EES-land.

Även utbetalningen av deltidspension fortsätter i sådana fall förutsatt att pensionstagaren fortsätter deltidsarbetet i EES-landet innan sex veckor har förflutit från det att han upphört att arbeta i Finland och att arbetet fortfarande uppfyller villkoren för deltidspension.

Artikel 10 i förordningen förbjuder avbrott i pensionsutbetalningen enbart på den grunden att pensionstagaren inte längre är bosatt i Finland utan i något annat EES-land. För alla pensionsslag gäller naturligtvis att pensionsutbetalningen kan avbrytas om de övriga villkoren för utbetalningen inte uppfylls.

5.2 Till tredje land

Av bestämmelserna i de bilaterala överenskommelser om social trygghet som Finland har ingått med EES-länderna förblir också bestämmelserna om utbetalning

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 5

av förmåner till tredje land i kraft. På grundval av bilaterala överenskommelser betalas pension utan Pensionsskyddscentralens tillstånd även till medborgare i Tyskland, Spanien, Grekland, Luxemburg och Schweiz som är bosatta i tredje land.

Allmänna anvisningar om utbetalning av pension utomlands lämnas senare i ett separat cirkulär.

5.3

Återkrav av en pension som betalats utan grund

5.3.1

När en finsk arbetspensionsanstalt har betalat ut pension utan grund

Om pensionen när den beviljas eller ändras betalas ut till ett för stort belopp, kan det utan grund betalda beloppet alltid innehållas från en sådan pension som en pensionsanstalt i ett annat EES-land är skyldig att betala för motsvarande tid (förordningen 574/72, artikel 111.1). Ett anspråk på retroaktiv pension sänds till Pensionsskyddscentralen som förmedlar det till de länder som det gäller.

Om det utan grund betalda beloppet inte kan innehållas från en retroaktiv pension, är det endast i begränsad mån möjligt att kräva tillbaka pensionen genom kvittning mot en löpande förmån (pension eller annan social förmån). Betalningsanspråk kan framställas förutsatt att finsk lagstiftning ger möjlighet till återkrav. Till en anstalt i ett annat EES-land framställs anspråket genom förmedling av Pensionsskyddscentralen. Anstalten drar av det utan grund betalda beloppet från sin förmån enligt sin nationella lagstiftning på samma sätt som om den själv hade betalat ut ett för stort belopp i förmån och betalar ut beloppet till den finska anstalt som betalat ut för mycket i pension. (Artikel 111.2)

5.3.2

När en anstalt i ett EES-land har betalat ut pension eller annan förmån utan grund

På motsvarande sätt kan en pensionsanstalt i ett annat EES-land rikta ett regressanspråk på en sådan pension som den finska pensionsanstalten är skyldig att betala till pensionstagaren retroaktivt. Den retroaktiva andelen skall då innehållas och betalas till anstalten i det andra EES-landet till den del som anstalten har betalat ut för mycket i pension.

I övriga fall i samband med att ett annat EES-land har betalat ut pension eller annan förmån till ett

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 5

för stort belopp, drar den finska arbetspensionsanstalten av det utan grund betalda beloppet från den löpande pensionen i enlighet med finsk lagstiftning som om anstalten själv hade betalat ut förmån utan grund.

Om pensionstagaren lyft socialvårdsförmåner från ett annat EES-land för samma tid för vilken han har rätt till pension i Finland, skall det utbetalda beloppet dras av från pensionen förutsatt att det är möjligt enligt finsk lagstiftning. (Artikel 111.3)

Pensionsskyddscentralen meddelar sitt regressanspråk till pensionsanstalten och inhämtar de uppgifter som behövs för återkravet.

5.4

Indrivning av arbetspensionspremier utomlands

Om indrivning av premier stadgas i artikel 92 i förordningen 1408/71. Enligt artikeln skall de premier som skall betalas till Finland drivas in från en annan medlemsstat enligt medlemsstatens lagstiftning. T.ex. om den betalningsskyldiga arbetsgivare som försummar att betala premier är fransk, skall indrivningen verkställas enligt fransk lagstiftning.

I varje enskilt fall blir det således fråga om att reda ut lagstiftningen och förfarandet i hemlandet för den arbetsgivare som försummat sin betalningsskyldighet. För tvångsindrivning måste ett verkställbart beslut erhållas från det aktuella landet. Luganokonventionen om tillämpningsförfarandet inom EES-området är inte tillämpligt på den sociala tryggheten.

Enligt artikel 92.2 kan länderna ingå bilaterala överenskommelser om tillämpningsförfarandet. Åtminstone Tyskland, Frankrike, Holland och Belgien har ingått sådana överenskommelser. Överenskommelserna nämns i bilaga 5 till förordningen 574/72.

I artikel 92 ingår en hänvisning till artikel 109 i förordningen 574/72. I tillämpningsförfarandet ingår likväl inga direkta bestämmelser om indrivning, utan artikeln ger möjlighet till ett sådant arrangemang där en arbetsgivare som har sitt hemland i ett annat land genom avtal överför sin betalningsskyldighet på arbetstagaren. Den behöriga anstalten skall alltid underrättas om sådana arrangemang.

6 HUR EES-AVTALET INVERKAR PÅ BERÄKNINGEN AV ARBETSPENSIONERNA

6.1

Inledning

Bestämmelserna om social trygghet i EES-avtalet skall tillämpas på de finska lagstadgade arbetspensionerna alltid när arbetstagaren eller företagaren har arbetat både i Finland och i något annat EES-land. Det här innebär bl.a. att den som blir arbetsoförmögen medan han är anställd i arbetsförhållande eller verksam som företagare i något EES-land och som inte längre på grundval av det finska arbetsförhållandet har rätt till pension för den återstående tiden kan från Finland utöver fribreven få en del av pensionen för den återstående tiden i form av en pro rata-pension enligt EG-förordningen 1408/71.

Försäkrings- eller bosättningsperioder i andra EES-länder skall också jämföras med bosättningsperioder i Finland när det beräknas huruvida villkoret om fem års bosättningsperiod i 6 § 3 mom. APL uppfylls.

I de fall när EES-avtalet blir tillämpligt skall arbetspensionen räknas ut på två sätt:

1) Enligt nationell lag med beaktande av försäkringsperioderna enligt de finska arbetspensionslagarna och bestämmelserna om samordning av pensioner från andra medlemsstater i förordningen 1408/71 och i de överenskommelser om social trygghet som nämns i bilagan till förordningen. Det som ovan sagts om villkoret om fem års bosättningsperiod skall dessutom beaktas. (En pension som har räknats ut på detta sätt kallas nedan pension enligt nationell lag.)

2) Enligt förordningen 1408/71 såsom en pro rata-pension som räknats ut med hjälp av en teoretisk pension. Härvid beaktas också försäkringsperioder som har fullgjorts i andra EES-länder så att de jämföras med försäkringsperioderna i Finland.

Den större av de så uträknade arbetspensionerna beviljas.

6.2

Inbördes förhållande mellan överenskommelserna om social trygghet och EES-avtalet vid beräkning av pensioner

Enligt förordningen 1408/71 kan medlemsstaterna vid behov med varandra ingå överenskommelser som överensstämmer med förordningens principer och anda. Sådana bestämmelser i överenskommelser om social trygghet tillämpas också när EES-avtalet blir till-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

lämpligt, förutsatt att bestämmelserna finns upptagna i bilaga IV D till förordningen 1408/71. Sådana bestämmelser i förordningen kan endast gälla beräkningen av pensionen enligt nationell lag och inverkar inte på beräkningen av vare sig den teoretiska pensionen eller pro rata-pensionen.

Härav följer att pensionen enligt förordningen, dvs. den i punkt 6.1 nämnda pensionen enligt nationell lag, skall räknas ut med beaktande av de bestämmelser i överenskommelser om social trygghet mellan Finland och andra EES-länder som nämns i bilaga IV D till förordningen.

En överenskommelse om social trygghet mellan Finland och något land utanför EES kan däremot inte beaktas när pensionen enligt nationell lag räknas ut enligt förordningen. Pensionen skall likväl beviljas i enlighet med den aktuella överenskommelsen om social trygghet om den så uträknad är större än en pension som räknats ut enligt förordningen (se ex. 27).

Den nya nordiska konventionen om social trygghet

Samtidigt med EES-avtalet träder den nya nordiska konventionen om social trygghet i kraft. Beträffande beräkningen av pensioner innehåller konventionen endast en bestämmelse om hur andelen återstående tid i pensionen skall räknas ut när personen har arbetat i två eller flera nordiska länder (artikel 15). Syftet med bestämmelsen är att förhindra att den återstående tiden från olika nordiska länder sammanträffar. En mer ingående beskrivning av tekniken ges i samband med samordningen i punkt 6.6.1.

Den nya nordiska konventionen skall också tillämpas på löpande pensioner sedan EES-avtalet trätt i kraft. Enligt den nordiska konvention om social trygghet som varit i kraft hittills har pensionen beräknats med återstående tid endast i det land vars pension för den återstående tiden är störst. Enligt den nya konventionen skall pensionen beräknas med återstående tid alltid när rätt till återstående tid har uppkommit enligt landets lagstiftning. Den återstående tiden minskas likväl till följd av att återstående tid beaktas i något annat land. Därför innebär den nya nordiska konventionen i många fall ändringar i arbetspensioner som redan beviljats t.ex. personer som arbetat i Finland och Sverige.

Arbetspensionen beräknas med återstående tid i följande nordiska länder: Finland, Sverige, Norge och Island.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Överenskommelse om social trygghet mellan Finland och Tyskland

Överenskommelsen mellan Finland och Tyskland är också föremål för revidering. I syfte att förhindra att den återstående tiden sammanträffar kommer överenskommelsen att innehålla en likalydande bestämmelse som den nordiska konventionen. Enligt den gällande överenskommelsen om social trygghet har den återstående tiden halverats om rätt till återstående tid har förelegat både i Finland och i Tyskland. Den nya överenskommelsen hinner likväl inte träda i kraft samtidigt med EES-avtalet och kan således inte ännu upptas i bilaga IV D till förordningen.

Det här betyder att den nya överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Tyskland inte kan beaktas vid beräkningen av arbetspensioner i det skede när EES-avtalet träder i kraft.

6.3

Beräkning av pensioner

6.3.1

Pension enligt nationell lag som räknas ut med tillämpning av EES-avtalet

Pensionen enligt nationell lag som räknas ut när EES-avtalet blir tillämpligt skiljer sig i följande situationer från en pension som uteslutande räknas ut enligt finsk lag.

1. Pensionen kan beräknas med återstående tid även om arbetstagaren inte har bott minst 5 år i Finland före arbetsoförmågans inträde. Villkoret om bosättnings- eller försäkringstid anses vara uppfyllt om personen sammanlagt har fullgjort minst 5 år bosättnings- eller försäkringstid i olika EES-länder.
2. Pensionen kan delvis beräknas med återstående tid om Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet med ett annat EES-land i syfte att förhindra att den återstående tiden sammanträffar och om EG-kommissionen har underrättats om överenskommelsen. I och med EES-avtalet träder en sådan överenskommelse i kraft mellan de nordiska länderna (se punkt 6.6.1).
3. Det är i regel inte möjligt att samordna pensionen med en arbetspension från ett annat EES-land. Endast när återstående tid ansluter sig både till den finska arbetspensionen och till arbetspensionen från ett annat EES-land kan samordning förrättas enligt punkt 6.6.1.

4. Pensionen kan endast delvis samordnas med SOLITA-pension när även ett annat EES-land beaktar SOLITA-pensionen vid samordningen (se punkt 6.6.1).

Pensionerna enligt nationell lag skall räknas ut särskilt för varje pensionssystem. Pensionernas sammanlagda belopp jämförs med den kombinerade pro rata-pensionen från de finska pensionssystemen som räknas ut enligt EES-bestämmelserna, och den större av pensionerna betalas ut. För APL:s del ingår i jämförelsen pensionen enligt nationell lag endast till ett belopp motsvarande grundpensionen eftersom också pro rata-pensionen för APL:s del motsvarar grundpensionen. Andelen motsvarande APL-tilläggs-pensionen skall således läggas till den privata sektorns arbetspension först efter jämförelsen. Så förfars oberoende av om pensionen beviljas enligt nationell lag eller såsom en pro rata-pension.

6.3.2

Den teoretiska pensionen och pro rata-pensionen

Först räknas en s.k. teoretisk pension ut till grund för pro rata-pensionen. Den teoretiska pensionen räknas i övrigt ut på samma sätt som pensionen enligt nationell lag förutom att de försäkringsperioder som fullgjorts i andra EES-länder jämföras med förvärvsarbete enligt nationell lag när arbetspensionen räknas ut. Härvid kan inte arbetspension som tjänats in i något annat EES-land samordnas, medan SOLITA-pension som betalas från ett annat EES-land däremot kan samordnas (se punkt 6.6.2).

Återstående tid

Rätt till återstående tid skall anslutas till den teoretiska pensionen när rätt till återstående tid föreligger i pensionen enligt nationell lag. Dessutom skall den teoretiska pensionen beräknas med återstående tid när rätt till återstående tid inte längre föreligger enligt de finska arbetspensionslagarna men pensionsfallet inträffar medan personen är anställd i arbetsförhållande eller verksam som företagare i något annat EES-land (bilaga VI till förordningen 1408/71).

Bestämmelser om efterkarenstid tillämpas inte på förvärvsarbetet i andra EES-länder. Därför kan det hända att personen inte får rätt till en pension för vilken rätt till återstående tid är en förutsättning, om rätten till återstående tid på grundval av förvärvsarbetet i Finland redan har slocknat. Rätt till arbetslöshetspension föreligger t.ex. inte på grundval av förvärvsarbete i något annat EES-land,

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

eftersom pensionsfallet vid arbetslöshet i regel inte inträffar mitt under ett arbetsförhållande. Det kan också hända att rätt till individuell förtidspension inte uppkommer efter arbete utomlands om inte pensionsfallsdagen har infallit medan arbetsförhållandet eller företagarkerksamheten pågår.

Den återstående tiden ansluts till det arbetsförhållande eller den företagarkerperiod dit den hade anslutits om personen hade blivit arbetsoförmögen när det sista arbetsförhållandet eller företagarkerperioden enligt finsk lag upphörde. Såsom grund för lönen används den pensionsgrundande lönen för arbetsförhållandet eller arbetsinkomsten för företagarkerperioden. Om pensionen enligt nationell lag inte kan beräknas med återstående tid, skall den återstående tid som eventuellt ansluts till den teoretiska pensionen beräknas fram till 65 års ålder.

Om den teoretiska pensionen beräknas med återstående tid men rätt till återstående tid inte föreligger i pensionen enligt nationell lag, anses pensionen inte vara heffektiv. Av detta följer bl.a. att rätt till pension inte tjänas in för denna tid.

Högre pensionstillväxt

Reglerna om högre pensionstillväxt för de äldre åldersklasserna som införs i början av 1994 skall också beaktas vid beräkning av den teoretiska pensionen när personen har arbetat i ett annat EES-land i en ålder som berättigar till den högre pensionstillväxten. Förhöjningen läggs till den teoretiska pensionen som ett särskilt tillägg och bestäms enligt bestämmelserna och pensionslönen för det finska arbetsförhållande dit den återstående tiden hade anslutits. De specialbestämmelser som gäller inom den offentliga sektorns pensionssystem skall också beaktas i fråga om den högre pensionstillväxten.

Barnpension

Barnpensionen beviljas i regel av det land där barnet är bosatt. Bosättningslandet räknar ut en teoretisk pension motsvarande barnpensionen enligt sin egen lagstiftning. Ingen pro rata-pension räknas ut.

Exempel 1, invalidpension

APL 15 år	EES 10 år	återst. tid 10 år
-----	*-----*	*-----*
arb.oförmögen		

Personen i exemplet har arbetat i Finland och i ett annat EES-land. Han blir arbetsoförmögen medan han arbetar i det andra EES-landet och har således rätt till pension också för den återstående tiden. Den återstående tiden ansluts till APL-arbetsförhållandet och pensionslönen för arbetsförhållandet används som grund för lönen.

Den teoretiska pensionen:

När den teoretiska pensionen räknas ut beaktas också EES-tiden och härav följer att

Den teoretiska pensionen =

$$1,5 \% \times (15+10+10) \times \text{APL-lönen} \\ = 52,5 \% \text{ av APL-lönen}$$

När personen har varit anställd i flera arbetsförhållanden i Finland, kan den teoretiska pensionen inte räknas ut lika enkelt eftersom lönerna för de olika arbetsförhållandena varierar och intjäningsprocenten för pensionerna inte nödvändigtvis alltid är densamma. För anställningstid i ett annat EES-land skall pensionen nämligen i enlighet med förordningen 1408/71 räknas ut på den genomsnittliga pensionslönen (och de genomsnittliga intjäningskoefficienterna) för anställningstiderna i Finland.

Till den del de finska arbetspensionslagarna tillämpas skall den teoretiska pensionen av den anledningen i praktiken räknas ut så att beloppet av APL-fribrevet i exemplet multipliceras med förhållandet mellan den faktiska "EES-anställningstiden" och den faktiska APL-anställningstiden. Till resultatet läggs pensionen för den återstående tiden.

Så här går det relativt enkelt att räkna ut pensionen eftersom det inte alltid är nödvändigt att reda ut vilken lön och vilken intjäningsprocent som skall användas för EES-tiden när personen i Finland har varit anställd i flera arbets- eller tjänsteförhållanden som omfattats av olika lagar.

Den teoretiska pensionen =

$$25/15 \times \text{APL-fbr} + 1,5 \% \times 10 \times \text{APL-lönen} \\ = 52,5 \% \text{ av APL-lönen}$$

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Eftersom den teoretiska pensionen räknas ut med tillämpning av de finska pensionslagarna skall den teoretiska pensionen begränsas så att den högst motsvarar samordningsgränsen (se punkt 6.6.2).

Pro rata-pensionen:

Den teoretiska pensionen läggs till grund för beräkningen av den s.k. pro rata-pensionen, som i proportion utgör samma andel av den teoretiska pensionen som den pensionsgrundande faktiska anställningstiden enligt de finska pensionslagarna utgör av den sammanlagda faktiska anställningstiden i de olika EES-länderna. Arbetspensionen beviljas till beloppet av pro rata-pensionen om pro rata-pensionen är större än pensionen enligt nationell lag.

Pro rata-pensionen =

$APL-fbr + 15/25 \times 1,5 \% \times 10 \times APL-lönen$

Av exemplet framgår att den räknemetod som skall tillämpas enligt EES-avtalet leder till att pro rata-pensionen i regel är lika med summan av APL-fribrevet och pro rata-andelen i den återstående tiden.

Exempel 2, ålderspension

APL 15 år	EES 10 år	1.2.1999

	60 år	65 år

Eftersom personen har arbetat i ett annat EES-land efter det att han fyllt 60 år skall den högre pensionstillväxten beaktas i form av ett särskilt tillägg till pensionen.

I exempelfallet räknas den teoretiska pensionen ut så att APL-fribrevet höjs med förhållandet mellan försäkringsperioderna och till det läggs andelen motsvarande höjningen av intjäningsprocenten med 1 % för fem år.

Den teoretiska pensionen =

$25/15 \times APL-fbr + 5 \times 1 \% \times APL-lönen$

Pro rata-pensionen =

$APL-fbr + 15/25 \times 5 \times 1 \% \times APL-lönen$
 $= APL-fbr + 3 \% \times APL-lönen$

Om samordningsgränsen enligt de finska pensionslagarna eller samordningen av SOLITA-pensionerna (in-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

klusive de utländska) minskar den teoretiska pensionen, kan det hända att pro rata-pensionen blir mindre än summan av fribreven.

Exemplen nedan visar att även när arbetstagaren har tjänat in flera fribrev enligt olika lagar är pro rata-pensionen lika med summan av fribreven + pro rata-andelen i den återstående tiden och i den förhöjda pensionstillväxten (om inte samordningen inverkar på den teoretiska pensionen).

Hur försäkringsperioderna beaktas i den teoretiska pensionen

Försäkringsperioder i andra EES-länder

När den teoretiska pensionen och pro rata-förhållandet räknas ut beaktas sådana försäkringsperioder i andra EES-länder som hade gett rätt till arbetspension om de hade fullgjorts i Finland. Inkomstgränserna enligt de finska arbetspensionslagarna följs likväl inte, utan anställnings- och företagperioderna beaktas såsom de uppgetts av respektive EES-land. Perioderna beaktas landsvis i hela månader.

Tiden före 1.7.1962 skall beaktas till hälften enligt den årliga intjäningsprocenten 1 % om arbetsförhållandet pågick 8.7.1961 eller därefter. Företagarperioder som uppgetts av ett annat EES-land beaktas fr.o.m. 1.1.1970. Om det av en försäkringsperiod som uppgetts av ett annat EES-land inte framgår om perioden före 1.1.1970 är företagverksamhet skall den behandlas som ett arbetsförhållande.

Utöver anställningsperioder skall också sådana perioder under vilka personen lyft invalid- eller arbetslöshetspension beaktas, likaså sådana perioder under vilka personen varit arbetslös eller deltagit i utbildning eller rehabilitering, om dessa perioder hade gett rätt till arbetspensionstillägg i Finland och om ett annat EES-land har uppgett att de skall betraktas som försäkringsperioder. Dessa perioder jämföras med normala försäkringsperioder när den teoretiska pensionen och pro rata-förhållandet räknas ut.

Arbetslöshets-, utbildnings- och rehabiliteringsperioder i andra EES-länder skall likväl inte beaktas när arbetspensionstillägget beräknas. Perioderna beaktas inte heller vid bestämmande av rätten till återstående tid.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Försäkringsperioder i Finland

När pro rata-förhållandet räknas ut beaktas i KAPL- och KoPL-anställningstid det sammanlagda antalet månader under de år för vilka KAPL- och KoPL-lönerna överskrider de undre lönegränserna i respektive lag. Tiden före 23 års ålder och efter 65 års ålder beaktas likväl inte eftersom den inte ger pension. Däremot skall också dessa tider anmälas till andra EES-länder såsom KAPL- och KoPL-försäkringsperioder eftersom varje land tillämpar sina egna lagstadgade åldersgränser vid beräkningen av pension.

Sådana arbetslöshets-, utbildnings- och rehabiliteringsperioder i Finland som berättigar till arbetspensionstillägg skall beaktas på två sätt när den teoretiska pensionen och pro rata-pensionen räknas ut. Till den teoretiska pensionen beräknas också ett arbetspensionstillägg på basis av dessa perioder. Dessutom skall perioderna beaktas såsom försäkringsperioder som inverkar på pro rata-förhållandet, vilket betyder att perioderna läggs både till försäkringstiden i Finland och till den sammanlagda försäkringstiden i EES-länderna.

Parallella anställningstider

Om anställningstiderna enligt de finska pensionslagarna eller anställningstiderna i Finland och i ett annat EES-land sammanfaller, räknas de parallella anställningstiderna med endast en gång när den teoretiska pensionen och pro rata-förhållandet räknas ut.

6.4

Beviljande och utbetalning av pensioner

I de fall när EES-avtalet blir tillämpligt beviljas och utbetalas arbetspensionen av samma pensionsanstalt som hade beviljat pensionen enligt nationell lag. Inom den privata sektorn i Finland tillämpas principen om sista pensionsanstalt. Pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn beviljar sina egna pensioner.

Den teoretiska pensionen och pro rata-pensionen beräknas av den pensionsanstalt som har försäkrat det arbetsförhållande dit den återstående tiden ansluter sig och som beviljar antingen pensionen enligt nationell lag eller pro rata-pensionen. Om ingen rätt till återstående tid föreligger, räknas pensionen ut av den pensionsanstalt där personen senast varit försäkrad i Finland.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 6

Om förmånslåtaren har omfattats av lagstiftningen i flera medlemsstater, skall barnpensionen enligt EES-avtalet i regel beviljas och betalas av det land där barnet är bosatt. Bosättningslandet beviljar barnpensionen till beloppet av den teoretiska pensionen motsvarande barnpensionen från landet (se punkt 3.1.2). Ingen pro rata-pension räknas ut.

Om barnpensionen enligt den nationella lagstiftningen i något annat EES-land är större än den teoretiska barnpensionen från det beviljande landet, betalar det andra EES-landet skillnaden mellan pensionerna till barnet.

6.5

Den kombinerade teoretiska pensionen från de olika arbetspensionssystemen i Finland

Det är ändamålsenligt att räkna ut den teoretiska pensionen från de olika finska arbetspensionssystemen som en helhet. Också de lagstadgade tilläggspensionsförmånerna från de olika finska arbetspensionssystemen omfattas av EES-avtalet. APL-tilläggspensionen baserar sig likväl på en särskild försäkring och beräknas i sin helhet separat från grundpensionen. Bestämmelserna i EES-förordningen inverkar inte på beräkningen av APL-tilläggspensionen och tilläggspensionen beaktas inte heller när den teoretiska pensionen räknas ut. För statens och kommunernas del skall däremot bestämmelserna om tilläggspension i tillämpliga delar beaktas också vid beräkningen av den teoretiska pensionen.

För att rätt till tilläggspension skall uppkomma enligt statens och kommunernas pensionssystem skall personen uppfylla vissa karenstider och inneha ett anställningsförhållande inom den offentliga sektorn. För StPL:s och KTAPL:s del räknas pensionen enligt förordningen ut till ett belopp motsvarande grundpensionen när de karenstider för tilläggspensionen som finns angivna i bestämmelserna inte uppfylls.

Om den offentliga sektorns pension således inte skall beräknas med återstående tid om förordningen inte tillämpas men nog när förordningen tillämpas, skall pensionen endast beräknas enligt grundpensionsskyddet. Intjäningsprocenten för grundpensionen är 1,5 % - 2,0 % enligt de stadganden som träder i kraft i början av 1993 och i början av 1995. Den återstående tiden beräknas alltid fram till 65 års ålder.

Om den återstående tiden skall beaktas enligt bestämmelserna om arbetspension i StPL och KTAPL,

skall den teoretiska pensionen räknas ut enligt tilläggs pensionsskyddet.

6.5.1

Beräkning av den kombinerade teoretiska pensionen

Den kombinerade teoretiska pensionen från olika pensionssystem beräknas med tillämpning av principerna i punkt 6.3.2 så att det sammanlagda beloppet pensioner som tjänats in på basis av försäkringstid enligt finsk lag först multipliceras med förhållandet mellan den försäkringstid som sammanlagt fullgjorts i EES-länderna och den försäkringstid som fullgjorts enligt Finlands nationella lag (arbetspensionstillägg och barntillägg skall också räknas med i de intjänade pensionerna). Till det så erhållna pensionsbeloppet läggs den förhöjda pensionstillväxten och andelen återstående tid förhöjd med arbetspensionstillägg och barntillägg på det sätt som beskrivs nedan (ex. 3 och 4).

När endast fribrevspensioner beviljas enligt Finlands nationella lag men tillämpningen av EES-avtalet leder till att den teoretiska pensionen skall beräknas med återstående tid, anses återstående tid ansluta sig till det anställningsförhållande dit den hade anslutits om personen hade blivit arbetsoförmögen när det sista anställningsförhållandet som omfattades av de finska pensionslagarna upphörde. Såsom lön för den återstående tiden används den pensionsgrundande lönen för anställningsförhållandet.

Om personen har förvärvsarbetat i något annat EES-land i en ålder som i Finland ger rätt till en högre pensionstillväxt, skall tillägget till den teoretiska pensionen beräknas enligt lönen och villkoren för det anställningsförhållande i Finland dit den återstående tiden skulle anslutas. Den pensionsdel som härigenom uppkommer hänförs till den finska pensionslag som tillämpas på anställningsförhållandet.

När barnpensionen beviljas till ett belopp motsvarande den teoretiska pensionen, skall den pensionsdel som grundar sig på försäkringsperioder i något annat EES-land hänföras till den pensionslag som tillämpas på det anställningsförhållande dit den återstående tiden hade anslutits. Om ingen återstående tid skall beaktas, hänförs pensionsdelen till den pensionslag som förmånsåtagaren senast omfattats av i Finland.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 3

Låt oss anta att personen både har innehaft statsanställning och varit anställd i ett APL-arbetsförhållande i Finland. Han flyttar därefter till ett annat EES-land och blir där arbetsoförmögen medan arbetsförhållandet pågår.

APL1	StPL	APL2	EES	återst. tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*	*-----*
4 år	10 år	6 år	5 år arb.oförm.	8 år

De pensionsgrundande lönerna och fribreven har varit:

APL1	8 000 mk/mån	APL1-fbr	480 mk/mån
APL2	10 000 mk/mån	APL2-fbr	900 mk/mån
StPL	8 000 mk/mån	StPL-fbr	1 600 mk/mån

APL-fribreven sammanlagt 1 380 mk/mån
StPL-fribreven sammanlagt 1 600 mk/mån

Den teoretiska pensionen:

$$25/20 \times (480 + 900 + 1\ 600) + 1,5\ \% \times 8 \times 10\ 000$$

$$= 3\ 725 + 1\ 200 = 4\ 925 \text{ mk/mån}$$

Samordningsgränsen är 5 817,96 mk/mån (ind. 1688), som pensionen inte överstiger.

Den sammanlagda pro rata-pensionen från de finska arbetspensionssystemen erhålls genom att den teoretiska pensionen multipliceras med det inversta värdet för det ovan nämnda relationstalet, dvs. med förhållandet mellan den faktiska anställningstiden enligt de finska pensionslagarna och den faktiska anställningstid som ligger till grund för den teoretiska pensionen.

APL + StPL-pro rata-pension:

$$20/25 \times 4\ 925 = 3\ 940 \text{ mk/mån}$$

Den så erhållna pro rata-pensionen utgör i själva verket summan av de intjänade pensionerna plus den andel av rätten till pension för den återstående tiden som motsvarar pro rata-förhållandet. I exempel-fallet kan således de pensionsdelar som hänför sig till de olika pensionslagarna direkt beräknas utgående från de intjänade pensionerna dvs. fribreven genom att pro rata-andelen i den återstående tiden läggs till pensionen enligt den sista lagen.

APL-pro rata-pension:

$$480 + 900 + 20/25 \times 1\ 200 = 480 + 900 + 960$$

$$= 2\ 340 \text{ mk/mån}$$

StPL-pro rata-pension:

$$1\ 600 \text{ mk/mån}$$

Pensionerna enligt nationell lag sammanlagt:

$$\text{APL} + \text{StPL} = 480 + 900 + 1\ 600 = 2\ 980 \text{ mk/mån}$$

Eftersom pro rata-pensionen är större än pensionen enligt nationell lag, beviljas arbetspensionen i detta fall till ett belopp motsvarande pro rata-pensionen.

Exempel 4

Låt oss anta att personen i övrigt har likadana anställningsperioder som personen i exempel 3 men att APL2-perioden infaller efter EES-perioden.

APL1	StPL	EES	APL2	återst. tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*	*-----*
4 år	10 år	5 år	6 år arb.oförm.	8 år

De pensionsgrundande lönerna och fribreven har varit:

APL1	8 000 mk/mån	APL1-fbr	480 mk/mån
APL2	10 000 mk/mån	APL2-fbr	900 mk/mån
StPL	8 000 mk/mån	StPL-fbr	1 600 mk/mån

APL-fribreven sammanlagt 1 380 mk/mån
StPL-fribreven sammanlagt 1 600 mk/mån

Anställningsperiodernas ändrade ordning inverkar inte på den teoretiska pensionens eller pro rata-pensionen belopp, som därför är lika stora som i exempel 3:

$$\text{APL} + \text{StPL-pro rata-pension} = 20/25 \times 4\ 925$$

$$= 3\ 940 \text{ mk/mån}$$

Pensionen enligt nationell lag är i detta fall:

$$\text{APL} + \text{StPL} = 480 + 900 + 1\ 600 + 1,5\ \% \times 8 \times 10\ 000$$

$$= 4\ 180 \text{ mk/mån}$$

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 6

Eftersom pensionerna enligt nationell lag tillsammans överstiger den sammanlagda pro rata-pensionen, beviljas de finska arbetspensionerna i detta fall enligt nationell lag och

APL-pensionen = 480 + 900 + 1 200 = 2 580 mk/mån
StPL-pensionen = 1 600 mk/mån

Denna teknik leder i regel till att Finland på basis av förordningen skall betala de intjänade fribreven + eventuellt tillägg till följd av den högre pensionstillväxten + andelen återstående tid från det sista pensionssystemet (pensionen kan vara mindre till följd av samordningen, se punkt 6.6). Andelen återstående tid beaktas till fullt belopp om personen har rätt till återstående tid redan på basis av finsk lag. I övriga fall skall andelen återstående tid bestämmas i enlighet med pro rata-förhållandet.

6.6

Samordning av pensioner när förordningen 1408/71 tillämpas

Bestämmelserna om samordning i förordningen 1408/71 har ändrats sedan man kommit överens om innehållet i det EES-avtal som träder i kraft 1.1.1994. EG-länderna har tillämpat de nya bestämmelserna fr.o.m. 1.6.1992. EES-länderna skall till en början tillämpa den gamla förordningen 1408/71 som var i kraft före 1.6.1992. De nya bestämmelserna i förordningen träder i kraft från en senare avtalad tidpunkt.

I praktiken är skillnaden mellan de gamla och nya samordningsbestämmelserna liten. Det här beror på att de nya bestämmelserna i förordningen till största delen är preciseringar och vissa ändringar som grundar sig på EG-domstolens utslag i enlighet med vilka även de gamla bestämmelserna borde ha tillämpats.

De gamla bestämmelserna förbjöd bl.a. samordning av arbetspensionerna från olika EES-länder. Däremot har det enligt förordningen varit möjligt att begränsa det sammanlagda beloppet arbetspensioner som beviljats från de olika EES-länderna så att beloppet högst motsvarar den största teoretiska pensionen (s.k. EES-begränsning). Det var enligt förordningen vid behov möjligt att minska de pensioner som beräknats enligt nationell lag. Principen har likväl inte stämt överens med praxis för EG-domstolens fall "Petroni" förbjuder minskning av den nationella pensionen oberoende av bestämmelsen i förordningen.

Artikel 8 i förordningen 1408/71 ger i sin tur länderna rätt att ingå bilaterala överenskommelser om

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

social trygghet förutsatt att överenskommelserna inte strider mot förordningens anda och att EG-kommissionen underrättas om dem. T.ex. Tyskland och Luxemburg har redan innan de nya bestämmelserna trädde i kraft stött sig på denna artikel och sinsemellan kommit överens om att förhindra att den återstående tiden sammanträffar, varigenom de har frångått de tidigare samordningsbestämmelserna i förordningen 1408/71.

Anvisningar om samordningen ges nedan i enlighet med förordningen 1408/71 som trätt i kraft 1.6.1992. Särskilt anges om de nya bestämmelserna tills vidare inte i något fall kan tillämpas i EES-länderna.

6.6.1

Pensionen enligt nationell lag

Rätt till samordning

För att en pension från ett annat EES-land över huvud skall kunna beaktas vid samordningen skall bestämmelser om samordning ingå i den nationella lagen. Bestämmelser om samordning ingår i den finska lagen (8 § 9 mom. APL).

Enligt de nya bestämmelserna i förordningen 1408/71 kan en pension från ett annat EES-land samordnas med arbetspensionen enligt nationell lag i två fall:

- Samordning kan alltid förrättas om pensionen från det andra landet är en förmån av annat slag (t.ex. en SOLITA-pension).
- Samordning med arbetspensionen från ett annat EES-land kan förrättas endast när både den finska arbetspensionen och arbetspensionen från det andra EES-landet beräknas med återstående tid. I detta fall skall av arbetspensionen från det andra EES-landet beaktas endast den del av pensionen som motsvarar pensionen för den återstående tiden. Också andelen återstående tid i en pro rata-pension som beviljats av ett annat EES-land kan samordnas.

Inte ens sedan de nya bestämmelserna trätt i kraft kan arbetspensionen från ett annat EES-land samordnas om Finland och EES-landet har ingått en överenskommelse om social trygghet i syfte att förhindra att den återstående tiden sammanträffar. Mellan de nordiska länderna föreligger en sådan överenskommelse redan när EES-avtalet träder i kraft 1.1.1994.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Samordningstekniken

SOLITA-pensionen kan inte heller alltid samordnas till fullt belopp. Om det andra EES-landet inte beaktar SOLITA-pensionen vid samordningen, kan den beaktas till fullt belopp vid samordningen med de finska arbetspensionerna (gäller SOLITA-pensioner både från Finland och från andra länder). Om däremot samma SOLITA-pension samordnas med arbetspensionen från två eller flera EES-länder, skall den överskjutande del som SOLITA-pensionen ger upphov till divideras med antalet EES-länder före avdraget från arbetspensionen (härigenom fördelas SOLITA-avdraget mellan samtliga länder). Förfarandet är detsamma när det andra EES-landet beviljar en pro rata-pension.

I förordningen 1408/71 definieras inte hur andelarna återstående tid i sammanträffande arbetspensionsförmåner skall fördelas mellan EES-länderna vid samordningen. I Finland är det ändamålsenligt att förfara så att den återstående tiden i förmåner från andra EES-länder beaktas vid samordningen på samma sätt som SOLITA-pensionerna ovan. Andelarna återstående tid i de andra EES-ländernas arbetspensioner räknas med andra ord ihop med den finska arbetspensionen och den överskjutande del som härigenom uppstår divideras med antalet EES-länder innan ett avdrag görs från arbetspensionen.

Avdraget från arbetspensionen till följd av andelar återstående tid från andra EES-länder får likväl inte vara större än andelen återstående tid från Finland. Det här förutsätter att anvisningar utfärdas om i vilken ordning pensionerna skall beaktas i förhållande till överskridningen av samordningsgränsen. Det är ändamålsenligt att först räkna ut den sammanlagda arbetspensionen från Finland till icke samordnat belopp och till det lägga de andelar arbetspension från de andra EES-länderna som skall samordnas. I det här skedet, dvs. innan eventuella SOLITA-pensioner läggs till, undersöks hur mycket samordningsgränsen överskrids till följd av arbetspensionerna från EES-länderna. Utgående från det beräknas det avdrag som skall göras till följd av EES-ländernas arbetspensioner. Avdraget får högst vara lika stort som den icke samordnade andelen återstående tid i de finska arbetspensionerna (se ex. 19).

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Överenskommelser om social trygghet i syfte att förhindra att den återstående tiden sammanträffar

Den nya nordiska konventionen som träder i kraft 1.1.1994

I punkt 6.2 redogörs för tillämpningen av överenskommelserna om social trygghet när EES-avtalet blir tillämpligt. Syftet med den nordiska konventionen som träder i kraft samtidigt med EES-avtalet är att förhindra att den återstående tiden från de nordiska länderna sammanträffar.

Rent tekniskt går det här till så att varje nordiskt land från vilket pensionstagaren har rätt till pension för den återstående tiden minskar sin återstående tid när den räknar ut pensionen enligt nationell lag. Minskningen går till så att den fulla återstående tiden multipliceras med förhållandet mellan de faktiska försäkringsperioderna i landet och de sammanlagda faktiska försäkringsperioderna i de nordiska länderna.

I pensionen från ett annat nordiskt land anses ingå rätt till återstående tid också när rätt till återstående tid har ingått i den teoretiska pension som ligger till grund för pro rata-pensionen (se ex. 20).

Återstående tid anses ingå i det andra landets pension även om ingen pension för den återstående tiden har uppkommit till följd av att den pensionsgrundande maximitiden (t.ex. 30 år i Sverige) har fullgjorts på basis av faktiska försäkringsperioder.

Överenskommelse om social trygghet mellan Finland och Tyskland

Den nya överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Tyskland föreligger inte ännu i slutlig form och kan inte ännu tillämpas 1.1.1994. I överenskommelsen ingår likalydande bestämmelser som i den nordiska konventionen i syfte att förhindra att den återstående tiden sammanträffar.

Sedan överenskommelsen trätt i kraft innebär detta att om återstående tid ansluter sig både till den finska och till den tyska pensionen skall i pensionen enligt Finlands nationella lag av den fulla återstående tiden beaktas samma proportionella andel som de faktiska försäkringsperioderna i Finland motsvarar av de sammanlagda faktiska försäkringsperioderna i Finland och Tyskland.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Eftersom de bestämmelser som gäller 1.1.1994 förbjuder samordning av arbetspensioner från andra EES-länder är det tills vidare över huvud taget inte möjligt att i den finska arbetspensionen beakta eventuell sammanträffande andel återstående tid som ansluter sig till en pension från Tyskland.

Andra överenskommelser om social trygghet

Finland kommer antagligen senare att ingå överenskommelser om social trygghet även med andra EES-länder vilkas pensioner beräknas med återstående tid. Avsikten är att innehållet i dessa överenskommelser skall vara detsamma som i den nordiska konventionen.

6.6.2

Den teoretiska pensionen, pro rata-pensionen

Den teoretiska pensionen som utgör grund för pro rata-pensionen skall beräknas med tillämpning av nationell lag, vilket också innebär att den teoretiska pensionen inte får överskrida samordningsgränsen. När enbart arbetspension beviljas (och ingen SOLITA-pension), får ingen annan samordning förrättas när den teoretiska pensionen räknas ut.

När även SOLITA-pension beviljas minskas den teoretiska pensionen med det belopp med vilket den teoretiska pensionen och SOLITA-pensionen tillsammans överskrider samordningsgränsen. Då kan även SOLITA-pension som betalas från ett annat EES-land beaktas. Den resterande teoretiska pensionen delas enligt pro rata-förhållandet.

Vid samordningen av den teoretiska pensionen beaktas SOLITA-pensionerna till fullt belopp även om samma SOLITA-pension blir föremål för samordning även i ett annat EES-land. Minskningen av den teoretiska pensionen till följd av samordningen inverkar likväl inte till hela beloppet på pro rata-pensionen. Minskningen av pro rata-pensionen är lika med minskningen av den teoretiska pensionen multiplicerad med pro rata-förhållandet. Sålunda kan SOLITA-pensionen inte ens i denna situation leda till en dubbel eller mångdubbel minskning av EES-ländernas sammanräknade pensioner.

Om den teoretiska pensionen begränsas genom samordningsgränsen eller till följd av samordningen av SOLITA-pensionerna, är det i första hand andelen återstående tid i den teoretiska pensionen som minskas, sedan andelen motsvarande den förhöjda pensionstillväxten och först därefter fribrevsandelarna. Målet

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

är att fribreven enligt de olika lagarna skall förbli så oförändrade som möjligt (se ex. 18).

Pro rata-pensionen kan enligt EES-förordningen inte samordnas. Själva beräkningen av pro rata-andelen är en åtgärd som är jämförbar med samordningen.

6.6.3

Sammandrag av samordningen när EES-avtalet blir tillämpligt

	Den gamla förordningen (i kraft 1.1.1994)	Den nya förordningen (i kraft senare)
Vid beräkning av pensionen enligt nationell lag		
- SOLITA-pensionerna	+ ¹⁾	+ ¹⁾
- arbetspension från annat EES-land, överenskommelse om social trygghet finns inte	-	+ ²⁾
- arbetspension från annat EES-land, överenskommelse om social trygghet finns	+ ²⁾	+ ²⁾
- (EES-begränsning	+ ³⁾	-)
Vid beräkning av den teoretiska pensionen		
- SOLITA-pensionerna	+ ⁴⁾	+ ⁴⁾
- arbetspension från annat EES-land	-	-
- EES-begränsning	-	-
Pro rata-pension		Kan varken samordnas el- ler minskas till följd av EES-begränsning

¹⁾ Om samma SOLITA-pension beaktas vid samordningen i två eller flera EES-länder är avdraget från det sammanlagda beloppet arbetspensioner från Finland = den överskjutande delen dividerad med antalet EES-länder.

²⁾ Arbetspensionen från ett annat EES-land kan samordnas endast till den del som andelen återstående tid i pensionen sammanträffar med andelen återstående tid i den finska pensionen. Andelarna återstående tid i de andra EES-ländernas pensioner beaktas vid samordningen så att den överskjutande del som de ger upphov till divideras med antalet andra EES-länder. En sådan samordning får likväl inte förrättas om

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Finland och det andra EES-landet har ingått en överenskommelse om social trygghet i syfte att förhindra att den återstående tiden sammanträffar.

³⁾Enligt förordningen kan det sammanlagda beloppet arbetspension från EES-länderna begränsas till den högsta teoretiska pensionen. Den över-skjutande delen kan enligt förordningen endast dras av från pensioner som beviljas enligt nationell lag. Avdraget görs i samma proportion från alla pensioner. I praktiken har EG-domstolen likväl inte tillåtit EES-begränsningen!

⁴⁾Den teoretiska pensionen minskas så att den tillsammans med SOLITA-pensionerna inte överskrider samordningsgränsen enligt finsk lag.

6.7

Beräkning av familjepensionerna

Om förmånslåtaren har arbetat både i Finland och i andra EES-länder skall också familjepensionen räknas ut på två sätt: enligt EES-avtalet och enligt nationell lag. Den större av pensionerna betalas ut i efterlevandepension. Barnpensionen betalas i regel endast från det land där barnet är bosatt och till ett belopp motsvarande den teoretiska pensionen. Om barnet är bosatt i ett annat EES-land och barnpensionen från landet är mindre än barnpensionen enligt Finlands nationella lag, betalas skillnaden mellan pensionerna till barnet från Finland.

6.7.1

Pensionsjämkning

Om den efterlevande maken och barnen bor i samma hushåll och om barnen har rätt till barnpension enligt finsk lag saknar det betydelse för efterlevandepensionen från vilket land barnen får pensionen: pensionsjämkning förrättas när det yngsta barnet fyller 18 år. Även på det bråktal som anger efterlevandepensionens andel av förmånslåtarens pension inverkar antalet barn också när barnpensionerna betalas från ett annat land.

Vid pensionsjämkningen beaktas också den efterlevande makens egna pensioner eller rätt till pension från andra länder. Såsom den efterlevande makens egen pension används samma markbelopp vid pensionsjämkningen av både den teoretiska och den nationella familjepensionen.

Om den efterlevande maken inte är pensionerad och har arbetat i olika EES-länder skulle en utredning av det exakta beloppet av hans egen pension förutsätta samma utbyte av information och beräkningar i de olika länderna som när pension beviljas. Ett så

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

omständligt förfarande behövs likväl inte för pensionsjämkningen utan det är möjligt att i stället via den utredande anstalten be de andra länderna sända beräkningar av sina egna pensioner och anställningsperioder. Om pensionsberäkningar erhålls används de, och för Finlands del används antingen den nationella pensionen eller den teoretiska pensionen beroende på vilkendera som är större. Om de andra länderna inte sänder några beräkningar av den efterlevande makens egen pension, används den teoretiska pension som har räknats ut i Finland såsom den efterlevande makens egen pension.

Om den efterlevande maken inte har rätt till egen pension i Finland och inga pensionsberäkningar erhålls från de andra länderna, kan den efterlevande makens pension beräknas med stöd av finsk lagstiftning, lönen för utlandsarbetet och försäkringsperioderna utomlands.

1) Efterlevandepensionen enligt nationell lag

- Efterlevandepensionen beräknas enbart på försäkringsperioder som förmånslåtaren fullgjort i Finland
- För bestämmande av pensionsjämkningsgrunden beräknas förmånslåtarens pension på de försäkringsperioder som förmånslåtaren har fullgjort i Finland och till den så erhållna pensionen läggs pensionen från det andra landet eller den beräknade pension som det andra landet har uppgett. Om ingen pensionsberäkning erhålls, kan den teoretiska pensionen användas som förmånslåtarens pension.

2) Pro rata-andelen i efterlevandepensionen

- Förmånslåtarens teoretiska pension räknas först ut och utgående från den beräknas den teoretiska efterlevandepensionen.
- När pensionsjämkningsgrunden beräknas används den teoretiska pensionen som förmånslåtarens pension
- Pensionsjämkningen förrättas på den teoretiska efterlevandepensionen. Därefter beräknas pro rata-andelen i efterlevandepensionen.

Exempel 5

Beräkning av efterlevandepensionen när inga barn är förmånstagare enligt finsk lag.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

a) Förmånslåtarens arbetsförhållanden:

APL 20 år EES 12 år återst. tid 10 år
----------*-----*
 pensionsfall
 år 1994

APL-fbr 2 400 mk/mån
Pensionslön 8 000 mk/mån
EES-landet har uppgett att förmånslåtarens pension
är 4 500 mk/mån

b) Den efterlevande makens arbetsförhållanden:

APL 10 år EES 10 år återst. tid 13 år
----------*-----*

APL-fbr 1 350 mk/mån
Pensionslön 9 000 mk/mån

I exemplet har det andra EES-landet inte uppgett den efterlevande makens beräknade egenpension. Vid pensionsjämkningen används den efterlevande makens teoretiska pension, som är

$$20/10 \times 1\,350 + 1,5\% \times 13 \times 9\,000 = 4\,455 \text{ mk/mån}$$

Efterlevandepension enligt nationell lag:

Efterlevandepensionen till icke jämkat belopp:
 $6/12 \times 2\,400 = 1\,200 \text{ mk/mån}$

Förmånslåtarens pension:

Förmånslåtarens pension som räknats ut utomlands skall beaktas när pensionsjämkningsgrunden bestäms.

APL-fbr = 2 400 mk/mån
Förmånslåtarens pension som det andra EES-landet
uppgett = 4 500 mk/mån

Förmånslåtarens sammanlagda pension = 6 900 mk/mån,
som läggs till grund för pensionsjämkningsgrunden
(ind. 1688).

$$\text{Överskjutande del} = 4\,455 - 3\,821,06 = 633,94 \text{ mk/mån}$$

$$\text{Pensionsjämkningsavdrag} = 1/2 \times 633,94 = 316,97 \text{ mk/mån}$$

Efterlevandepension enligt nationell lag:

$$1\,200 - 316,97 = 883,03 \text{ mk/mån}$$

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Pro rata-andelen i efterlevandepensionen enligt EES-avtalet:

Till grund för pro rata-andelen i familjepensionen beräknas först förmånslåtarens teoretiska pension genom beaktande av förvärvsarbetet i EES-länderna. Från den så uträknade pensionen erhålls den teoretiska efterlevandepensionen till icke jämkat belopp motsvarande en andel som är beroende av antalet barn.

Förmånslåtarens teoretiska pension:

$$32/20 \times 2\,400 + 0,015 \times 10 \times 8\,000 = 5\,040 \text{ mk}$$

Den teoretiska efterlevandepensionen till icke jämkat belopp:

$$1/2 \times 5\,040 = 2\,520 \text{ mk/mån}$$

Samordningsgräns:

$$(2\,520/5\,040) \times 60 \% \times 8\,000 = 2\,400 \text{ mk/mån}$$

Den teoretiska efterlevandepensionen till icke jämkat belopp utgör 2 400 mk/mån efter begränsning till samordningsgränsen.

Förmånslåtarens teoretiska pension efter begränsning till samordningsgränsen:

$$60/100 \times 8\,000 = 4\,800 \text{ mk/mån}$$

Pensionsjämkningen beräknas på de teoretiska pensionerna.

$$\text{Överskjutande del} = 4\,455 - 3\,821,06 = 633,94 \text{ mk/mån}$$

$$\text{Pensionsjämkningsavdrag} = 1/2 \times 633,94 = 316,97 \text{ mk/mån}$$

Den teoretiska, pensionsjämkade efterlevandepensionen:

$$2\,400 - 316,97 = 2\,083,03 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-andelen i efterlevandepensionen:

$$20/32 \times 2\,083,03 = 1\,301,89 \text{ mk/mån}$$

Efterlevandepensionen från Finland är 1 301,89 mk/mån.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 6

Beräkning av efterlevandepensionen när efterlevande make och barn är förmånstagare enligt finsk lag. Den efterlevande maken och barnet bor i samma hushåll och pensionsjämkning förrättas således inte.

Förmånslåtarens arbetsförhållanden:

APL 20 år EES 12 år återst. tid 10 år
----------*

APL-fbr 2 400 mk/mån
Pensionslön 8 000 mk/mån

Familjepension enligt nationell lag:

Efterlevandepension = $6/12 \times 2\,400 = 1\,200$ mk/mån

Barnpension = $4/12 \times 2\,400 = 800$ mk/mån

Pro rata-andelen i efterlevandepensionen enligt EES-avtalet:

Förmånslåtarens teoretiska pension är 5 040 mk/mån
(se exempel 5)

Den efterlevande makens andel =
 $6/12 \times 5\,040 = 2\,520$ mk/mån

Barnets andel =
 $4/12 \times 5\,040 = 1\,680$ mk/mån

Efterlevande- och barnpensionen utgör sammanlagt
4 200 mk/mån.

Samordningsgräns:

$(4\,200/5\,040) \times 60\% \times 8\,000 - 425 - 250 =$
3 325 mk/mån

Den teoretiska efterlevande- och barnpensionen efter begränsning till samordningsgränsen utgör sammanlagt 3 325 mk/mån.

Den efterlevande makens andel av den teoretiska pensionen:

$(2\,520/4\,200) \times 3\,325 = 1\,995,00$ mk/mån

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Pro rata-andelen i efterlevandepensionen:
$$20/32 \times 1\,995,00 = 1\,246,88 \text{ mk/mån}$$

Efterlevandepensionen från Finland är 1 246,88
mk/mån.

6.8 Uppdelning av den privata sektorns pro rata-pension i delar enligt de olika lagarna

Pensionerna enligt grundskyddet inom den privata sektorn delas upp i fyra delar beträffande finansieringsansvaret. Ansvar för APL-KAPL-KoPL-SjPL-pensionerna tillkommer delvis en viss pensionsanstalt och delvis alla de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt dessa lagar (s.k. utjämningspensioner). Ansvar för FÖPL-pensionerna tillkommer alla de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt FÖPL. För LFÖPL-pensionerna svarar LPA. Den privata sektorns pro rata-pension skall således delas upp i delar enligt de olika pensionslagarna.

Eftersom den privata sektorns arbetspension bildar en integrerad helhet, skall en pro rata-pension innehållande alla delarna enligt de olika lagarna beräknas för den privata sektorn. Därefter delas den privata sektorns pro rata-pension upp i delar enligt de olika lagarna. Delarna bildas av fribrevsbeloppen enligt de olika lagarna, av andelen återstående tid som anslutits till pensionen enligt den sista pensionslagen och av den eventuella förhöjda pensions-tillväxten.

Ansvar för det tillägg till APL-KAPL-KoPL-SjPL-delarna som pro rata-pensionen ger upphov till tillkommer samtliga pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt lagarna (i SjPL görs ett tillägg av delen motsvarande APL-grundskyddet). För tillägget till FÖPL-delen svarar på motsvarande sätt FÖPL-anstalterna gemensamt och för tillägget till LFÖPL-delen svarar LPA.

Överenskommelse om social trygghet kan leda till att pensionen skall beviljas till ett belopp som är mindre än pensionen enligt nationell lag. En sådan situation kan uppkomma när den återstående tiden har beaktats endast delvis till följd av en överenskommelse om social trygghet. Den minskning som detta ger upphov till hänför sig till pensionen enligt den lag dit den återstående tiden hänför sig.

I följande exempel antas att en person som har börjat arbeta i ett annat EES-land har flyttat till Finland och först varit anställd i ett APL-arbets-

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 6

förhållande och därefter verksam som företagare. Personen har flyttat tillbaka till EES-landet och blir där arbetsoförmögen. Situationen kan bli aktuell i samband med begäran om justering. De fel som ingått i exemplet i det finska cirkuläret har här rättats till.

Exempel 7

EES1	APL	FÖPL	EES2	återstående tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*	*-----*
2 år	5 år	: 5 år	3 år	arb.oförm. 8 år
:				
1.1.70				

Anställningstiderna i exemplet är:
EES-länderna sammanlagt 15 år
Finland sammanlagt 10 år

Andelen återstående tid skall anslutas till FÖPL-perioden. Den återstående tiden omfattar 8 år. Tiden från det att FÖPL trätt i kraft fram till pensionsåldern är i exemplet

$5 + 3 + 8 = 16$ år.

Den teoretiska pensionen enligt APL-FÖPL:

$15/10 \times (\text{APL-fbr} + \text{FÖPL-fbr}) + 8/16 \times 38 \% \times \text{FÖPL-}$
arbetsinkomsten (det antas att samordningsgränsen inte överskrids)

APL + FÖPL-pro rata-pensionen:

$\text{APL-fbr} + \text{FÖPL-fbr} + 10/15 \times 19 \% \times \text{FÖPL-}$
arbetsinkomsten = $\text{APL-fbr} + \text{FÖPL-fbr} + 12,67 \% \times \text{FÖPL-}$
arbetsinkomsten

I det här fallet är pro rata-pensionen större än pensionen enligt nationell lag (fribrevspensionen). Pensionsdelarna enligt de olika lagarna är sålunda följande:

APL-del = APL-fbr

FÖPL-del = FÖPL-fbr + $12,67 \% \times \text{FÖPL-}$ arbetsinkomsten

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 6

6.9 Ytterligare exempel

6.9.1

Exempelförteckning

Exempel 8	invalidpension
Exempel 9	invalidpension, s.k. flottörsstad- gande
Exempel 10	invalidpension, arbetslöshetstid
Exempel 11	invalidpension, parallell försäk- ringstid
Exempel 12	KAPL-invalidpension, arbets- löshetstid
Exempel 13	barnpension
Exempel 14	barnpension
Exempel 15	ålderspension, högre pensionstill- växt
Exempel 16	invalidpension, högre pensions- tillväxt
Exempel 17	invalidpension, samordningsgräns
Exempel 18	invalidpension, samordningsgräns, högre pensionstillväxt
Exempel 19	invalidpension, samordning
Exempel 20-22	tillämpning av den nordiska kon- ventionen om social trygghet mel- lan Finland och Sverige
Exempel 23-26	exempel från övergångsskedet när personen får pension både från Finland och från Sverige
Exempel 27	tillämpning av EES-avtalet och överenskommelsen om social trygg- het mellan Finland och USA

Samtliga exempel har beräknats enligt indexpoängta-
let 1688.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 8 (invalidpension)

Arbetstagaren är född 30.5.1938 och blir arbetsoförmögen 1.6.1995 medan han arbetar i ett EES-land.

APL-arbetsförhållande: 1.6.1968 - 31.5.1983 = 15 år
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 2 250 mk/mån

EES-arbetsförhållande: 1.6.1983 - 31.5.1995 = 12 år
Återstående tid: 1.6.1995 - 30.5.2003 = 8 år

APL	EES	Återstående tid
-----	*-----*	*-----*
15 år	12 år arb.oförm.	8 år

Personen har blivit arbetsoförmögen medan han varit anställd i arbetsförhållande i ett EES-land. Den återstående tiden räknas till godo i pensionen och ansluts till det APL-arbetsförhållande som pågått 15 år, eftersom den återstående tiden hade anslutits till detta arbetsförhållande om personen hade blivit arbetsoförmögen när det upphörde.

Pensionen enligt nationell lag: 2 250 mk/mån

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall beräknas med återstående tid, skulle inte ens en eventuell överenskommelse om social trygghet inverka på beräkningen av pensionen.

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{27}{15} \times 2\,250 + 8 \times 1,5 \% \times 10\,000 =$$

$$4\,050 + 1\,200 = 5\,250 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen:

$$\frac{15}{27} \times 5\,250 = 2\,916,67 \text{ mk/mån}$$

Arbetspensionen beviljas till beloppet av pro rata-pensionen, eftersom den är större än pensionen enligt nationell lag.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 9 (s.k. flottörsstadgande)

Arbetstagaren är född 30.5.1936 och blir arbetsoförmögen 1.6.1996 medan han förvärvsarbetar i ett EES-land.

APL-arbetsförh. A: 1.1.1966 - 31.12.1970 = 60 mån
Pensionslön: 9 000 mk/mån
Intjänad pension: 675 mk/mån

APL-arbetsförh. B: 1.1.1971 - 31.5.1971 = 5 mån
Pensionslön: 7 000 mk/mån
Intjänad pension: 43,75 mk/mån

Pensionen enligt nationell lag: 718,75 mk/mån

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall beräknas med återstående tid, skulle inte ens en eventuell överenskommelse om social trygghet inverka på beräkningen av pensionen.

EES-arbetsförh.: 1.6.1976 - 31.5.1996 = 240 mån
Återstående tid: 1.6.1996 - 30.5.2001 = 60 mån

EES-tiden sammanlagt 305 mån.

APL A	APL B	EES	återstående tid
60 mån	5 mån	240 mån	arb.oförm. 60 mån

Pensionen skall beräknas med återstående tid. Den återstående tiden ansluts till arbetsförhållande A eftersom detta är det arbetsförhållande dit den återstående tiden hade anslutits enligt det s.k. flottörsstadgandet om personen hade blivit arbetsoförmögen när det upphörde.

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{305}{65} \times \text{fbr} + \text{pensionen för den återstående tiden} =$$

$$\frac{305}{65} \times (675 + 43,75) + \frac{60}{800} \times 9\,000 = 4\,047,60 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen:

$$\frac{65}{305} \times \text{den teoretiska pensionen}$$

$$\frac{65}{305} \times 4\,047,60 = 862,60 \text{ mk/mån}$$

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Arbetspensionen beviljas till beloppet av pro rata-pensionen, eftersom denna är större än pensionen enligt nationell lag.

Exempel 10 (arbetslöshetstid)

Arbetstagaren är född 30.5.1935 och blir arbetsoförmögen 1.6.1994 medan han förvärvsarbetar i ett EES-land.

APL-arbetsförh. A: 1.6.1965 - 31.5.1980 = 180 mån
Pensionslön: 9 000 mk/mån
Intjänad pension: 2 025 mk/mån

Arbetslöshetstid i Finland: 1.6.1980 - 31.5.1982 =
270 d = 12 mån

APL-arbetsförh. B: 1.6.1982 - 31.5.1992 = 120 mån
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 1 500 mk/mån

Koefficienten för arbetspensionstillägget: 0,027088

Pensionen enligt nationell lag: 3 620,49 mk/mån

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall beräknas med återstående tid, skulle inte ens en eventuell överenskommelse om social trygghet inverka på beräkningen av pensionen.

EES-arbetsförhållande: 1.6.1992 - 31.5.1994 = 24 mån
Återstående tid: 1.6.1994 - 30.5.2000 = 72 mån

APL A	arbetslös	APL B	EES	återst. tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*	*-----*
180 mån	12 mån	120 mån	24 mån	AOF 72 mån

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{336}{312} \times 3\,620,49 + \frac{72}{800} \times 10\,000 \times 1,027088$$

$$= 3\,898,99 + 924,38 = 4\,823,37 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen:

$$\frac{312}{336} \times 4\,823,37 = 4\,478,84 \text{ mk/mån}$$

Arbetspensionen beviljas till beloppet av pro rata-pensionen.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 11 (invalidpension, parallell försäkringstid)

Arbetstagaren är född 30.5.1946 och han blir arbets-
oförmögen medan han förvärvsarbetar i ett EES-land.

APL-arbetsförh. A: 1.1.1967 - 31.5.1975 = 72 mån
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 900 mk/mån

APL-arbetsförh. B: 1.1.1973 - 31.12.1973 = 12 mån
Pensionslön: 6 000 mk/mån
Intjänad pension: 90 mk/mån

Heleff. invalidp.: 1.6.1975 - 31.5.1984 = 108 mån
Intjänad pension: 1 350 mk/mån

Pensionen enligt nationell lag: 900 + 90 + 1350 =
2 340 mk/mån

Samordningsgrunden är 16 000 mk/mån och pensionen är
således mindre än samordningsgränsen.

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall
beräknas med återstående tid, skulle inte ens en
eventuell överenskommelse om social trygghet inverka
på beräkningen av pensionen.

Av anställningstiden i Finland beaktas = 72 + 108 =
180 mån

EES-arbetsförh.: 1.6.1984 - 31.12.1988 = 55 mån
arbetsoförmögen: 1.1.1989 - 31.12.1992 = 48 mån
EES-arbetsförh.: 1.1.1993 - 31. 5.1997 = 53 mån

Av anställningstiden i EES-länder beaktas: 55 + 48 +
53 = 156 mån

Återstående tid: 1.6.1997 - 30.5.2011 = 168 mån

APL A	inv.p.	EES	inv.p.	EES	återst. tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*	*-----*	*-----*
72 mån	108 mån	55 mån	48 mån	53 mån	AOF 168 mån

APL B

12 mån

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{336}{180} \times 2\,340 + \frac{168}{800} \times 10\,000 = 6\,468 \text{ mk/mån}$$

Också den teoretiska pensionen är mindre än samord-
ningsgränsen.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Pro rata-pensionen:

$$\frac{180}{336} \times 6\,468\,3465 \text{ mk/mån}$$

Arbetspensionen beviljas till beloppet av pro rata-pensionen.

Exempel 12 (KAPL-pension, arbetslöshetstid)

Personen är född 31.3.1935. Han har arbetat i Finland under åren 1962 - 1975 och år 1976 flyttat till Sverige där han börjar arbeta 1.3.1976. Han blir arbetsoförmögen 30.10.1994 medan han är anställd i arbetsförhållande i Sverige.

KAPL-löner:

År	index-justerade KAPL-löner	beräknade månader	faktiska lönemånader	arbetslöshets-dagar
1962	50.000	6	3	
1963	70.000	12	7	
1964	100.000	12	10	
1965	120.000	12	12	
1966	160.000	12	8	
1968	170.000	12	11	
1969	140.000	12	6	180
1972	230.000	12	12	
1973	180.000	12	7	150
1974	210.000	12	8	44
1975	220.000	12	11	

Sml.	1.650.000 mk	126 mån	95 mån	374 d

KAPL + arb.lösh.tid	Sverige	Återst. tid
-----	*-----*	*-----*
95 + 17 = 112 mån	224 mån AOF	65 mån

Koefficienten för arbetspensionstillägget = 0,038991

Den intjänade pensionen utgör 1,5 % av de sammanlagda lönerna i året plus arbetspensionstillägg =

$$2\,062,50 + 80,42 = 2\,142,92 \text{ mk/mån}$$

Medellönen är det sammanlagda beloppet löner dividerat med de beräknade lönemånaderna 126 minus arbetslöshetstiden (17 mån) = 109 mån

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

KAPL-medellönen =

$$\frac{1\,650\,000}{109} = 15\,137,62$$

Försäkringsperioderna i Finland = 95 + 17 = 112 mån
Försäkringsperioderna i Sverige = 224 mån

EES-tiden sammanlagt = 112 + 224 = 336 mån

Pensionen enligt Finlands nationella lag:
2 141,92 mk/mån

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall beräknas med återstående tid, inverkar överenskommelse om social trygghet inte på beräkningen av pensionen.

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{336}{112} \times 2\,142,92 +$$

$$\frac{65}{12} \times 1,5 \% \times 15\,137,62 \times 1,038991$$

$$= 6\,428,76 + 1\,277,89 = 7\,706,65 \text{ mk/mån}$$

Samordningsgränsen = 11 075,00 mk/mån, som pensionen inte överstiger.

Pro rata-pensionen:

$$\frac{112}{336} \times 7\,706,65 = 2\,568,88 \text{ mk/mån}$$

Arbetspensionen beviljas till beloppet av pro rata-pensionen.

Exempel 13 (barnpension)

Förmånslåtaren hade arbetat i Finland och i ett annat EES-land. Vid sin död arbetade han i ett annat EES-land där också det förmånstagande barnet är bosatt.

I Finland är slutåldern för barnpensionen 18 år och i det andra EES-landet 16 år.

Finland	EES	återstående tid
-----	*-----*	*-----*
10 år	15 år	5 år

Barnpensionen enligt finsk lag är 500 mk/mån.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Den teoretiska barnpension som räknats ut i barnets bosättningsland är 2 200 mk/mån.

Barnets bosättningsland betalar 2 200 mk/mån i pension till barnet till dess att barnet fyller 16 år, som är slutåldern för landets barnpension. Eftersom pensionen enligt finsk lag är mindre, betalas ingen pension från Finland.

När barnet fyller 16 år upphör pensionen från barnets bosättningsland. Då inleds utbetalningen av pensionen från Finland enligt finsk lag till beloppet 500 mk/mån, som barnet får till 18 års ålder.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 14 (barnpension)

Förmånslåtaren hade arbetat i Finland och i ett annat EES-land. Vid sin död arbetade han i ett annat EES-land där också det förmånstagande barnet är bosatt.

I Finland är slutåldern för barnpensionen 18 år och i det andra EES-landet 16 år.

Finland	EES
-----	*-----*
25 år	5 år

Barnpensionen enligt finsk lag är 2 200 mk/mån.

Den teoretiska barnpension som räknats ut i barnets bosättningsland är 500 mk/mån (ingen rätt till återstående tid).

Barnets bosättningsland betalar 500 mk/mån i pension. Eftersom barnpensionen enligt finsk lag är större än barnpensionen från bosättningslandet, betalas skillnaden mellan pensionerna dvs. 1 700 mk/mån ut till barnet från Finland. Så förfars till dess att barnet fyller 16 år.

När barnet fyller 16 år upphör pensionen från barnets bosättningsland. Då inleds utbetalningen av pension från Finland enligt finsk lag till beloppet 2 200 mk/mån, som barnet får till 18 års ålder.

Exempel 15 (ålderspension och högre pensionstillväxt)

Personen har arbetat i Finland och i ett EES-land. Han går i ålderspension efter ett EES-arbetsförhållande år 1999.

StPL-anställningsförh.: 5 år
Pensionslön: 8 000 mk/mån
Intjänad pension: 800 mk/mån

APL-arbetsförh.: 5 år
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 750 mk/mån

EES-arbetsförh.: 20 år

StPL	APL	EES
-----	*-----*	*-----*
5 år	5 år	15 år
		:
		60 år

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Pensionen enligt nationell lag (StPL + APL) = 1 550 mk/mån

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall beräknas med återstående tid, skulle inte ens en eventuell överenskommelse om social trygghet inverka på beräkningen av pensionen.

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{30}{10} \times 1\,550 + 1\% \times 5 \times 10\,000 =$$

$$4\,650 + 500 = 5\,150 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen:

$$\frac{10}{30} \times 5\,150 = 1\,716,67 \text{ mk/mån (= APL + StPL)}$$

Pro rata-pensionen enligt pensionslag:

APL pro rata-pensionen:

$$750 + \frac{10}{30} \times 500 = 916,67 \text{ mk/mån}$$

StPL pro rata-pensionen = 800 mk/mån

Ålderspensionen beviljas som pro rata-pension.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 16 (Invalidpension och högre pensionstillväxt)

Personen har arbetat i Finland och i ett EES-land.
Han blir arbetsoförmögen i 62 års ålder år 1996 me-
dan han arbetar i ett EES-land.

APL-arbetsförhållande: 15 år
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 2 250 mk/mån

EES-arbetsförhållande: 12 år

			62 år
			:
Finland	EES 12 år		: återst. tid

15 år	10 år	: 2 år:	3 år
		:	
		60 år	AOF

Pensionen enligt nationell lag: 2 250 mk/mån

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall
beräknas med återstående tid, skulle inte ens en
eventuell överenskommelse om social trygghet inverka
på beräkningen av pensionen.

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{27}{15} \times 2\,250 + 1\% \times 2 \times 10\,000 + 1,5\% \times 3 \times 10\,000$$

$$= 4\,050 + 200 + 450 = 4\,700 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen:

$$\frac{15}{27} \times 4\,700 = 2\,611,11 \text{ mk/mån}$$

Pensionen beviljas som pro rata-pension.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 17 (samordningsgräns)

Personen har arbetat i Finland och i ett EES-land.
Han blir arbetsoförmögen medan han är anställd i
arbetsförhållande i ett EES-land.

APL-arbetsförhållande: 20 år
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 3 000 mk/mån

EES-arbetsförhållande A: 5 år
EES-arbetsförhållande B: 5 år
Återstående tid: 10 år

EES A	APL	EES B	återst. tid
5 år	20 år	5 år AOF	10 år

Pensionen enligt nationell lag:

APL-fribrevet utgör 3 000 mk/mån och på den inverkar
samordningen inte.

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall
beräknas med återstående tid, skulle inte ens en
eventuell överenskommelse om social trygghet inverka
på beräkningen av pensionen.

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{30}{20} \times 3\,000,00 + 10 \times 1,5\% \times 10\,000 = 6\,000 \text{ mk/mån}$$

Samordningsgräns:

$$60\% \times 10\,000 - 182,04 = 5\,817,96 \text{ mk/mån}$$

Den teoretiska pensionen som begränsats till samord-
ningsgränsen uppgår till 5 817,96 mk/mån.

Pro rata-pensionen:

$$\frac{20}{30} \times 5\,817,96 = 3\,878,64 \text{ mk/mån}$$

Pensionen beviljas till beloppet av pro rata-pensio-
nen.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 18 (högre pensionstillväxt, begränsning till samordningsgrän-
sen)

En person (f. 13.2.1935) har omfattats av StPL, FÖPL och APL. Han blir arbetsoförmögen i 62 års ålder medan han är anställd i ett EES-arbetsförhållande.

StPL	FÖPL	APL	EES	Återst. tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*	*-----*
12 år	10 år	10 år	7 år:	3 år
			:	
			60 år	

EES-anställningstiden omfattar sammanlagt 39 år, varav 32 år i Finland.

Pensionslöner:

Intjänade fribrev:

StPL	10 000 mk/mån	StPL	2 400 mk/mån
FÖPL	8 000 mk/mån	FÖPL	1 200 mk/mån
APL	12 000 mk/mån	<u>APL</u>	<u>1 800 mk/mån</u>
		SML.	5 400 mk/mån

Pensionen enligt nationell lag: 5 400 mk/mån

Eftersom pensionen enligt nationell lag inte skall beräknas med återstående tid, skulle inte ens en eventuell överenskommelse om social trygghet inverka på beräkningen av pensionen.

Den teoretiska pensionen:

För den teoretiska pensionen multipliceras först det sammanlagda fribrevsbeloppet från Finland med förhållandet 39/32 och till det läggs andelarna för den förhöjda pensionstillväxten och den återstående tiden i enlighet med APL.

$$\frac{39}{32} \times 5\,400 + 1\% \times 2 \times 12\,000 + 1,5\% \times 3 \times 12\,000 =$$

$$6\,581,25 + 240 + 540 = 7\,361,25 \text{ mk/mån}$$

Samordningsgrunden är 12 000 mk/mån och samordningsgränsen blir då 6 897,96 mk/mån.

Den teoretiska pensionen som begränsats till samordningsgränsen är således sammanlagt 6 897,96 mk/mån.

Den överskjutande delen 463,29 mk/mån dras av från andelen återstående tid (540 mk/mån) och kvar blir 76,71 mk/mån. (Begränsningen till samordningsgränsen minskar således i detta fall inte fribrevsandelarna.)

Pro rata-pensionernas sammanlagda belopp:

$$\frac{32}{39} \times 6\,897,96 = 5\,659,86 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionerna enligt pensionslag:

StPL 2 400 mk/mån

FöPL 1 200 mk/mån

$$\text{APL } 1\,800 + \frac{32}{39} \times (240 + 76,71) = 2\,059,86 \text{ mk/mån}$$

SML. 5 659,86 mk/mån

Pensionen beviljas som pro rata-pension.

Exempel 19 (samordning)

Personen har varit anställd i Finland i ett APL-arbetsförhållande och i två repriser arbetat i ett annat EES-land där han blir arbetsoförmögen medan han är anställd i arbetsförhållande. Återstående tid ansluter sig till bägge ländernas nationella pensioner.

EES	Finland	EES	Återst. tid
-----	-----*	-----*	-----*
4 år 6 mån	15 år	6 mån	15 år

Låt oss anta att ingen överenskommelse om social trygghet har ingåtts mellan Finland och det aktuella EES-landet och att personen från det andra EES-landet får

1) 2 500 mk/mån i arbetspension av vilket 2 000 mk/mån utgör andel återstående tid,

2) 500 mk/mån i SOLITA-pension som det andra EES-landet också beaktar vid samordningen.

Pensionen enligt bestämmelserna i den nya förordningen:

APL-lönen är 10 000 mk/mån

Den teoretiska pensionen:

$$\frac{20}{15} \times 1,5 \% \times 15 \times 10\,000 + 1,5 \% \times 15 \times 10\,000$$

$$= 5\,250 \text{ mk/mån}$$

(Samordningsgränsen är 5 817,96 mk/mån som SOLITA-pensionen + den teoretiska pensionen inte överstiger.)

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen

29.12.1993

AVSNITT 6

Pro rata-pensionen:

$$\frac{15}{20} \times 5\,250 = 3\,937,50 \text{ mk/mån}$$

Pensionen enligt nationell lag till icke samordnat belopp:

$$15 \times 1,5 \% \times 10\,000 + 15 \times 1,5 \% \times 10\,000 \\ = 2\,250 + 2\,250 = 4\,500 \text{ mk/mån}$$

Vid samordningen beaktas SOLITA-pensionen från det andra EES-landet och andelen återstående tid i arbetspensionen. Samordningsgränsen överskrids då med beloppet

$$4\,500 + 2\,000 + 500 - 5\,817,96 = 1\,182,04 \text{ mk/mån}$$

Av den överskjutande delen skall 682,04 mk/mån anses grunda sig på det andra EES-landets arbetspension. Avdraget 341,02 mk/mån som härigenom uppkommer överskrider inte andelen återstående tid i den finska arbetspensionen.

I det här fallet kan således hälften av hela den överskjutande delen, dvs. 591,02 mk/mån, tas i betraktande som ett avdrag när pensionen enligt Finlands nationella lag beräknas (se 6.6.1) och härav följer att den samordnade pensionen enligt nationell lag är

$$4\,500 - 591,02 = 3\,908,98 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen är större, varför den beviljas.

Pensionen enligt bestämmelserna i den gamla förordningen:

Pro rata-pensionen beräknas på samma sätt som ovan och utgör således 3 937,50 mk/mån.

Pensionen enligt nationell lag samordnas endast med SOLITA-pensionen. Samordningsgränsen överskrids inte och pensionen enligt nationell lag är således 4 500 mk/mån.

Pensionen beviljas enligt nationell lag.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 20 (återstående tid från Finland)

Personen har arbetat i Finland och Sverige. Han blir arbetsoförmögen medan han arbetar i Finland.

APL-arbetsförhållande: 12 år
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 1 800 mk/mån

Arbetsförh. i Sverige: 8 år
Återstående tid: 10 år
EES-tid: 20 år

Sverige	Finland	Återst. tid
8 år	12 år	AOF 10 år

Pensionen enligt nationell lag med beaktande av den nordiska konventionen om social trygghet:

Eftersom den teoretiska pensionen från Sverige har beräknats med återstående tid, begränsas den återstående tiden från Finland i enlighet med artikel 15 i konventionen.

$$1\ 800 + (1,5\ \% \times \frac{12}{20} \times 10 \times 10\ 000) = 2\ 700\ \text{mk/mån}$$

Pro rata-pensionen enligt EES-avtalet:

Den teoretiska pensionen =

$$\frac{20}{12} \times 1\ 800 + 1,5\ \% \times 10 \times 10\ 000 = 4\ 500\ \text{mk/mån}$$

Pro rata-pensionen =

$$\frac{12}{20} \times 4\ 500 = 2\ 700\ \text{mk/mån}$$

Den pension som beviljas uppgår till 2 700 mk/mån (pensionen enligt nationell lag och pro rata-pensionen är lika stora).

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 21 (återstående tid från Finland och Sverige)

Personen har arbetat i Finland och Sverige. Han blir arbetsoförmögen medan han arbetar i Finland. Återstående tid ansluter sig både till arbetsförhållandet i Sverige och till arbetsförhållande B i Finland.

APL-arbetsförh. A: 5 år 2 mån
Pensionslön: 5 000 mk/mån
Intjänad pension: 387,50 mk

APL-arbetsförh. B: 10 mån
Pensionslön: 8 000 mk/mån
Intjänad pension: 100 mk/mån

Arbetsförh. i Sverige: 4 år

APL A	Sverige	APL B	återst. tid
5 år 2 mån	4 år	10 mån:	20 år
AOF			

Tiden i Finland: 6 år
Tiden i Sverige: 4 år
Återstående tid: 20 år
EES-tid: 10 år

Pensionen enligt nationell lag med beaktande av den nordiska konventionen om social trygghet:

Eftersom återstående tid ansluter sig både till den finska och till den svenska pensionen, beräknas den återstående tiden enligt förhållandet mellan anställningstiderna i resp. land

$$487,50 + (1,5 \% \times \frac{6}{10} \times 20 \times 8\ 000) =$$

$$487,50 + 1\ 440 = 1\ 927,50 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen enligt EES-avtalet:

Den teoretiska pensionen =

$$\frac{10}{6} \times 487,50 + 1,5 \% \times 20 \times 8\ 000 = 3\ 212,50 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen =

$$\frac{6}{10} \times 3\ 212,50 = 1\ 927,50 \text{ mk/mån}$$

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Den pension som beviljas uppgår till 1 927,50 mk/mån (i exemplet är pensionen enligt nationell lag och pro rata-pensionen lika stora).

Exempel 22 (återstående tid från Finland och Sverige)

Detta exempel avviker från det förra exemplet däri-
genom att arbetstagaren förutom i Finland och
Sverige också har arbetat i Portugal.

APL A	Portugal	Sverige	APL B	återst. tid
----------*-----*-----*				
5 år 2 mån	5 år	4 år	10 mån:	20 år
:				
AOF				

Av anställningarna i Finland har 487,50 mk/mån tjä-
nats in i pension och pensionslönen för den återstå-
ende tiden uppgår till 8 000 mk/mån.

Tiden i Finland:	6 år
Tiden i Sverige:	4 år
Tiden i Portugal:	5 år
Återstående tid:	20 år
EES-tid:	15 år

Pensionen enligt nationell lag med beaktande av den
nordiska konventionen om social trygghet är densamma
som i det förra exemplet, dvs. 1 927,50 mk/mån.

Pro rata-pensionen enligt EES-avtalet:

Den teoretiska pensionen =

$$\frac{15}{6} \times 487,50 + 1,5 \% \times 20 \times 8\,000 = 3\,618,75 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen:

$$\frac{6}{15} \times 3\,618,75 = 1\,447,50 \text{ mk/mån}$$

Pensionen beviljas i enlighet med nationell lag och
är således 1 927,50 mk/mån.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Exempel 23 (övergångsskedet)

Exemplet gäller en löpande pension där pensionen från Sverige beräknats med återstående tid.

APL A	APL B	Sverige	återst. tid
5 år	3 år	4 år	20 år
AOF			

APL-arbetsförh. A: 5 år
Intjänad pension: 750 mk/mån

APL-arbetsförh. B: 3 år
Pensionslön: 8 000 mk/mån
Intjänad pension: 360 mk/mån

Arbetsförh. i Sverige: 4 år
Pensionslön: 12 000 mk/mån
Intjänad pension: 960 mk/mån
Pension för den
återstående tiden: 4 800 mk/mån

Innan EES träder i kraft betalas pension för den återstående tiden endast från Sverige. Pensionen från Sverige uppgår till 5 760 mk/mån och pensionen från Finland till 1 110 mk/mån. Den sammanlagda pensionen uppgår till 6 870 mk/mån.

Sedan EES trätt i kraft måste Finland på ansökan beräkna pensionen med tillämpning av EES-avtalet.

Pensionen enligt finsk nationell lag: 1 110 mk/mån

Pro rata-pensionen:

$$1\ 110 + \frac{8}{12} \times 1,5\ \% \times 20 \times 8\ 000 = 2\ 710\ \text{mk/mån}$$

Eftersom även den finska pensionen skall beräknas med återstående tid, tillämpar Sverige den nya nordiska konventionen om social trygghet.

Den "nya" svenska pensionen skulle vara 2 560 mk/mån.

Pensionerna sammanlagt:

$$2\ 710 + 2\ 560 = 5\ 270\ \text{mk/mån}$$

Eftersom de "nya" pensionerna sammanlagt skulle utgöra 5 270 mk/mån, vilket är mindre än pensionernas

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

sammanlagda belopp enligt den tidigare konventionen, 6 870 mk/mån, ändras den finska pensionen inte (se 3.7.2). Pensionen från Finland är således 1 110 mk/mån.

Exempel 24 (övergångsskedet)

Exempel på en löpande pension från Finland och Sverige när rätt till återstående tid föreligger i bägge länderna. Enligt den tidigare nordiska konventionen om social trygghet har den svenska pensionen beräknats med återstående tid, eftersom pensionen för den återstående tiden i Sverige varit större än motsvarande finska pension.

Finland A	Sverige	Finland B återst. tid	
10 år	15 år	1 år	: 5 år
			AOF

APL-arbetsförh. A:	10 år
Intjänad pension:	500 mk/mån
APL-arbetsförh. B:	1 år
Pensionslön:	10 000 mk/mån
Intjänad pension:	150 mk/mån
Pension för den återstående tiden:	750 mk/mån
Arbetsförh. i Sverige:	15 år
Pensionslön:	15 000 mk/mån
Intjänad pension:	4 500 mk/mån
Pension för den återstående tiden:	1 500 mk/mån

Enligt den tidigare konventionen uppgår pensionen från Finland till 1 650 mk/mån och pensionen från Sverige till 6 000 mk/mån, dvs. pensionerna uppgår sammanlagt till 7 650 mk/mån.

Pensionen enligt Finlands nationella lag när den nya nordiska konventionen om social trygghet tillämpas:

$$1\ 650 + (1,5\ \% \times \frac{11}{26} \times 5 \times 10\ 000) = 1\ 967,31\ \text{mk/mån}$$

Pro rata-pensionen enligt EES-avtalet från Finland är också 1 967,31 mk/mån.

Den "nya" pensionen från Sverige skulle uppgå till 5 365,38 mk/mån.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Pensionerna sammanlagt:

1 967,31 + 5 365,38 = 7 332,69 mk/mån

Eftersom de "nya" pensionerna sammanlagt skulle uppgå till 7 332,69 mk/mån, vilket är mindre än de sammanlagda pensionerna enligt den tidigare konventionen, 7 650 mk/mån, ändras den finska pensionen inte (se punkt 3.7.2). Pensionen från Finland är således 1 650 mk/mån.

Exempel 25 (övergångsskedet)

Exemplet avviker från det förra exemplet därigenom att den finska pensionen har beräknats med återstående tid eftersom den finska pensionen för den återstående tiden är större än motsvarande svenska.

Finland A	Sverige	Finland B	återst. tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*
10 år	15 år	1 år	: 5 år
			AOF

APL-arbetsförh. A: 10 år
Intjänad pension: 1 500 mk/mån

APL-arbetsförh. B: 1 år
Pensionslön: 15 000 mk/mån
Intjänad pension: 225 mk/mån
Pension för den återstående tiden: 1 125 mk/mån

Arbetsförh. i Sverige: 15 år
Pensionslön: 6 000 mk/mån
Intjänad pension: 1 800 mk/mån
Pension för den återstående tiden: 600 mk/mån

Enligt den tidigare konventionen uppgår pensionen från Finland till 2 850 mk/mån och pensionen från Sverige till 1 800 mk/mån, vilket utgör sammanlagt 4 650 mk/mån.

Pensionen enligt Finlands nationella lag när den nya nordiska konventionen om social trygghet tillämpas:

$1\,725 + (1,5\% \times \frac{11}{26} \times 5 \times 15\,000) = 2\,200,96$ mk/mån

Pro rata-pensionen enligt EES-avtalet från Finland uppgår också till 2 200,96 mk/mån.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Den "nya" pensionen från Sverige skulle uppgå till
2 146,15 mk/mån.

Pensionerna sammanlagt:

$2\ 200,96 + 2\ 146,15 = 4\ 347,11$ mk/mån

Eftersom de "nya" pensionerna sammanlagt skulle uppgå till 4 347,11 mk/mån, vilket är mindre än pensionerna enligt den tidigare konventionen, dvs. 4 650 mk/mån, ändras pensionen från Finland inte (se punkt 3.7.2). Pensionen från Finland uppgår således till 2 850 mk/mån.

Exempel 26 (övergångsskedet)

Exempel på en löpande pension från Sverige och Finland som höjs när EES-avtalet träder i kraft. Den finska pensionen beräknas med återstående tid.

APL-arbetsförh.: 3 år
Pensionslön: 7 000 mk/mån
Intjänad pension: 315 mk/mån
Pension för den
återstående tiden: 2 100 mk/mån

Arbetsförh. i Sverige: 8 år
Pensionslön: 10 000 mk/mån
Intjänad pension: 1 600 mk/mån

Återstående tid: 20 år

Sverige	Finland	Återstående tid
8 år	3 år	AOF 20 år

Innan EES träder i kraft betalas pensionen för den återstående tiden endast från Finland. Pensionen från Finland uppgår till 2 415 mk/mån och från Sverige till 1 600 mk/mån. Den sammanlagda pensionen är 4 015 mk/mån.

Sedan EES trätt i kraft måste Sverige betala en pro rata-pension. Den "nya" pensionen från Sverige skulle uppgå till 4 363,64 mk/mån.

Eftersom pension för den återstående tiden också betalas från Sverige, tillämpar Finland den nya nordiska konventionen om social trygghet.

Juridiska avdelningen och
planerings- och kalkylavdelningen 29.12.1993

AVSNITT 6

Den "nya" pensionen från Finland enligt nationell lag:

$$315 + \frac{3}{11} \times 1,5 \% \times 20 \times 7\,000 = 887,73 \text{ mk/mån}$$

Pro rata-pensionen är lika stor.

De "nya" pensionerna uppgår till sammanlagt 5 251,37 mk/mån.

Eftersom den "nya" pensionen 5 251,37 mk/mån är större än pensionen enligt den tidigare konventionen, 4 015 mk/mån, betalas från Finland 887,73 mk/mån i pension (den finska pensionen minskar). Se punkt 3.7.2.

Exempel 27 (arbete i Finland, EES-land och USA)

I det här fallet skall både EES-avtalet och överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och USA tillämpas.

Finland	EES	USA	återstående tid
-----	*-----*	*-----*	*-----*
10 år	10 år	10 år AOF	10 år

Beräkning enligt EES-bestämmelserna:

Pensionen enligt nationell lag:

$$10 \times 1,5 \% = 15 \%$$

Personen har inte blivit arbetsoförmögen medan han varit anställd i EES-arbetsförhållandet, varför pro rata-pensionen är lika stor som pensionen enligt nationell lag.

Beräkning enligt överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och USA:

Till det finska fribrevet läggs 1/40 av den återstående tiden för varje anställningsår i Finland.

$$10 \times 1,5 \% + 10/40 \times 10 \times 1,5 \% = 18,75 \%$$

Den större av pensionerna beviljas.